

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม
A Study of Behavior Buying Decision of Halal Sign on Food

ของ

นางสาวศรีณญา พรหมรักษ์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)
เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2543

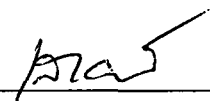
อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

 6 / 3 / 2543
(อาจารย์สุภาวดี ปัตทวิคองศา)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 6 / 3 / 2543
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยา สิทธิโชค)

หัวหน้าภาควิชา

 6 / 3 / 43
(อาจารย์เสาวคนธ์ เลิศกาญจนะ)
16889
รพ
๗๗๑๗ 11 ส.ค. 2543
2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

เรื่อง

การศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

A Study of Behavior Buying Decision of Halal Sign on Food

T097383

ของ

นางสาวศรีธัญญา พรหมรักษ์

เสนอ

ป/ท.
ศ1717
2542

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 07383

รับเข้าเก็บ..... 8 JUN 2003

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. 2543

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: การศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

โดย: นางสาวศรีณญา พรหมรักษ์

ชื่อปริญญา: วิทยาศาสตร์บัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก: บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: _____, 6 / 2563

(สุภาวดี ปัตทวิคองคา)

เป็นที่ทราบกันดีว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามดำรงตนอยู่ในแนวทางที่ศาสนาบัญญัติไว้ ในเรื่องการบริโภคชาวมุสลิมจะเลือกบริโภคแต่สิ่งที่เป็นฮาลาลซึ่งได้แก่อาหารฮาลาล แต่เนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการที่ไม่ใช่ชาวมุสลิมได้เข้ามามีบทบาทในการผลิตอาหารเพื่อจำหน่ายให้แก่ชาวมุสลิมมากขึ้น ความต้องการให้องค์กรทางศาสนาออกมารับรองความถูกต้องตามหลักศาสนาของตัวผลิตภัณฑ์อาหารจึงมีสูงด้วย นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการมองเห็นถึงอิทธิพลของเครื่องหมายดังกล่าวว่าจะส่งผลต่อการตัดสินใจบริโภคสินค้าประเภทอาหารของชาวมุสลิม แต่ขณะนี้ยังมีผู้ประกอบการบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจถึงกระบวนการผลิตและลักษณะอาหารที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามมากนัก จึงเป็นเหตุให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะทำการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม โดยมีจุดประสงค์เพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมการซื้ออาหาร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ และความคิดเห็นของชาวมุสลิมที่มีต่อการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่ายจำนวน 405 ตัวอย่าง ใน 27 เขตของกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษานี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อขยายช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารให้กับชาวมุสลิม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความเชื่อและความต้องการที่แท้จริงของชาวมุสลิมมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 405 คน ใน 27 เขตของกรุงเทพมหานครพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 257 คน ช่วงอายุคือ 30-39 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท รายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ย 2,250-4,470 บาทต่อเดือน โดยอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ไม่มีผลต่อการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเพราะไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ใดก็ตามก็ต้องการที่จะซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามจะซื้อผลิตภัณฑ์อาหารด้วยตัวเอง โดยแหล่งที่เป็นที่นิยม คือ ร้านค้าปลีกทั่วไปหรือร้านค้าสะดวกซื้อ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจซื้อเพราะความถูกต้องตามหลักศาสนา รองลงมาคือเครื่องหมายฮาลาล ความพอใจในเครื่องหมายฮาลาลมีค่าเฉลี่ยที่ 7.31 พร้อมกับมีความเห็นว่าผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลนั้นมีความถูกต้องตามหลักศาสนามีค่าเฉลี่ยที่ 7.62 จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยทั้ง 2 เป็นมีค่าค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงถึงเครื่องหมายฮาลาลมีความน่าพอใจในระดับสูง พร้อมทั้งเห็นว่าควรเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาลให้เพิ่มขึ้น โดยผ่านสื่อทางโทรทัศน์มากที่สุด เพราะถ้าทราบข้อมูลผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมากขึ้น ก็จะเพิ่มการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมากขึ้นด้วย

สำหรับข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการศึกษาทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่ ประการแรกด้านผลิตภัณฑ์ ควรปรับปรุงให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพอยู่เสมอเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคทั้งยังควรแสดงเครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์ให้มีขนาดชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อความสะดวกในการตัดสินใจซื้อ ประการที่สองด้านราคา มีความเหมาะสมแล้วเนื่องจากราคาของผลิตภัณฑ์ที่แสดงเครื่องหมายฮาลาลนั้นไม่มีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่แสดงเครื่องหมายฮาลาลมากนัก หากผลิตภัณฑ์มีเครื่องหมายฮาลาลแสดงอยู่จะช่วยให้ผู้บริโภคที่เป็นชาวมุสลิมตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารได้ง่ายขึ้น ประการที่สามด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่าหากผู้ผลิตต้องการกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวมุสลิม ผู้ประกอบการควรขอใช้เครื่องหมายฮาลาลกับผลิตภัณฑ์อาหารของตนจากสำนักจุฬาราชมนตรี เพราะจากผลการศึกษาพบว่าเครื่องหมายฮาลาลมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจของผู้บริโภคและจะช่วยให้การขายตลาดได้มากขึ้น ประการที่สี่ด้านการส่งเสริมการขาย ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ที่แสดงเครื่องหมายฮาลาลและตัวเครื่องหมายฮาลาลให้มากขึ้น โดยผ่านสื่อทางโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

คำนิยม

ในการจัดทำปัญหาพิเศษ เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล ของชาวมุสลิม ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้นสืบเนื่องมาจากข้าพเจ้าได้รับความกรุณาจาก อาจารย์สุภาวดี ปัททวิทิงคา อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการตั้งคำถามที่ทำให้รีบกลับไปหาทางแก้ไข การใช้ความอดทนในการตรวจสอบ ตลอดจนการให้คำแนะนำ และการกระตุ้นเตือนต่าง ๆ ที่ทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ มูลนิธิสันติชน และสำนักจุฬาราชมนตรี ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเพื่อนใหม่ที่พบตอนได้ไปเรียนศาสนา อิสลามและที่ช่วยนำแบบสอบถามไปแจกครอบครัวและเพื่อนบ้านด้วยความเต็มใจ เพื่อน ๆ และครอบครัวที่คอยกระตุ้นเตือน ผลักดัน ตักเตือนว่ากล่าว และมากกว่านั้น ให้ทำงานฉบับนี้ในยาม จี๋เกียจและสิ้นกำลังใจ ทั้งยังเป็นที่ยอมรับอารมณ์ยามหงุดหงิด รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามทั้งที่เคย พบและไม่เคยพบ เพราะทุกท่านที่กล่าวมาเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดทำปัญหาพิเศษ ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณครอบครัว เพื่อน ๆ และเพื่อนของเพื่อนสำหรับทุก ๆ สิ่งที่ได้มอบให้ข้าพเจ้าตลอดจนอาจารย์ที่เคารพเป็นอย่างสูงและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าปัญหาพิเศษ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ สำหรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในปัญหาพิเศษฉบับนี้ ข้าพเจ้า และทุกคนที่กล่าวมาข้างต้นขอร่วมในความรับผิดชอบในความผิดพลาดนั้น ๆ

ศรินญา พรหมรักษ์

มีนาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	4
วิธีการศึกษา	7
สมมติฐานของการศึกษา	10
บทที่ 2 ศาสนาอิสลาม	12
ความเป็นมาของศาสนาอิสลาม	12
ความเป็นมาของศาสนาอิสลามในประเทศไทย	14
ความเชื่อหรือความศรัทธาของศาสนาอิสลาม	16
หลักการปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม	19
อาหารตามหลักศาสนาอิสลาม	21
บทที่ 3 เครื่องหมายฮาลาล	23
ความเป็นมาของเครื่องหมายฮาลาลในประเทศไทย	23
ขั้นตอนการขอใช้เครื่องหมายฮาลาลของสำนักจุฬาราชมนตรี	23
ข้อกำหนดในการใช้เครื่องหมายฮาลาล	27
บทที่ 4 ผลการศึกษาและผลการทดสอบสมมติฐาน	28
ผลการศึกษา	28

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการทดสอบสมมติฐาน	43
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	49
สรุป	49
ข้อเสนอแนะ	51
เอกสารอ้างอิง	54
ภาคผนวก	56
ภาคผนวก ก.	57
ภาคผนวก ข.	62

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ	13
2 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	28
3 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	29
4 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	30
5 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	30
6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม	31
7 รายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยต่อวันของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
8 การซื้อผลิตภัณฑ์อาหารของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
9 แหล่งที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารของผู้ตอบแบบสอบถาม	33
10 เหตุผลที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารจากแหล่งดังกล่าว	34
11 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่พิจารณาให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละปัจจัยต่อคน	35
12 ผู้ตอบแบบสอบถามเคยซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล	34
13 ปัจจัยที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล	36
14 ความพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคเบริโภคผลิตภัณฑ์อาหาร ที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล	37
15 เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร โดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมายฮาลาล	38
16 เหตุผลที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในเครื่องหมายฮาลาล	39
17 ทักษะคติเกี่ยวกับความถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามของผลิตภัณฑ์อาหาร ที่มีเครื่องหมายฮาลาล	40
18 การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาล	41
19 ประเภทของสื่อที่ควรเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาล	41
20 การเปลี่ยนแปลงถ้าผู้ตอบแบบสอบถามทราบข้อมูลผลิตภัณฑ์อาหารที่มี เครื่องหมายฮาลาลเพิ่มขึ้น	42
21 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่พิจารณาให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละความคิดเห็น	43
22 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรซื้ออาหารของชาวมุสลิมกับการพิจารณา ให้น้ำหนักความสำคัญของเครื่องหมายฮาลาล	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่		หน้า
23	ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการซื้ออาหาร ที่มีเครื่องหมายฮาลาล	45
24	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของประชากรกับพฤติกรรมการซื้ออาหาร ที่มีเครื่องหมายฮาลาล	46
25	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของประชากรกับพฤติกรรมการซื้ออาหาร ที่มีเครื่องหมายฮาลาล	47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนภูมิการบริหารกิจการอิสลาม	17
2	ขั้นตอนการขอมิและขอใช้เครื่องหมายฮาลาลจากสำนักจุฬาราชมนตรี	25
3	เครื่องหมายฮาลาลภาษาอังกฤษ	26
4	เครื่องหมายฮาลาลภาษาไทย	26
5	เครื่องหมายฮาลาลภาษาอารบิก	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายในด้านศาสนา โดยศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดคือ ศาสนาพุทธ รองลงมา คือ ศาสนาอิสลาม ซึ่งมีจำนวนประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่ 3,222,659 คนทั่วประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540) ซึ่งศาสนาอิสลามนี้ก็มีบทบัญญัติที่เป็นข้อห้าม โดยเฉพาะข้อห้ามในเรื่องการรับประทานสิ่งดังต่อไปนี้ คือ

1. เนื้อสุกร
2. สิ่งมีนเมาหรือสิ่งที่ทำให้ขาดสติทุกชนิด
3. เลือด
4. เนื้อของสัตว์ที่ตายเอง โดยธรรมชาติ
5. เนื้อของสัตว์ที่ถูกหุบตาย ถูกรัดคอหรือตกจากที่สูงตาย
6. เนื้อของสัตว์ที่ใช้กรงเล็บหรือเขี้ยวจับสัตว์กินเป็นอาหาร
7. เนื้อของสัตว์ที่ถูกสัตว์แทะหรือฉีกกิน
8. เนื้อสัตว์หรืออาหารที่ใส่หมูชาติสังหรือเทพเจ้าอื่น ๆ
9. เนื้อสัตว์ที่ถูกเชือดโดยมิได้กล่าวนามของอัลลอฮ์

โดยได้บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานความว่า การบริโภคสิ่งดีเป็นหน้าที่ของชาวมุสลิม พวกเจ้าจงบริโภคสิ่งดีที่เราประทานเป็นปัจจัยแก่พวกเจ้าและอย่าได้ละเมิด ณ ที่นั้น มิฉะนั้นความกริ้วของฉันจะเกิดแก่พวกเจ้า และผู้ใดก็ตามที่ได้มีความกริ้วของฉันเกิดขึ้นแก่เขาดังนั้นแน่นอนเขาตกต่ำซึ่งผลิตภัณฑ์อาหารต่าง ๆ ที่ได้รับการอนุญาตให้รับประทานได้เรียกว่าฮาลาลเป็นคำในภาษาอาหรับมีความหมายว่า เป็นที่อนุญาตให้ผู้ที่เป็ชาวมุสลิมใช้ประโยชน์หรือบริโภค ฉะนั้นอาหารฮาลาลจึงหมายถึงอาหารที่อนุญาตให้ชาวมุสลิมสามารถบริโภคได้ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าผู้นับถือศาสนาอิสลามหรือชาวมุสลิมนั้นดำรงตนอยู่ในแนวทางที่ศาสนาบัญญัติไว้ โดยเฉพาะในเรื่องการบริโภคอาหาร ชาวมุสลิมจะเลือกบริโภคแต่สิ่งที่ศาสนาอนุญาตซึ่ง ได้แก่ อาหารฮาลาลนั่นเอง ในขณะที่เดียวกันชาวมุสลิมจะหลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารที่ศาสนาห้ามซึ่งเรียกกันว่าอาหารฮารอม

อาหารฮาลาลในศาสนาอิสลามถึงแม้จะมีให้เลือกมากมาย แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากโลกปัจจุบันไม่ได้มีแต่เพียงชาวมุสลิมเท่านั้น จึงปรากฏว่าอาหารที่ไม่อนุญาตให้มุสลิมบริโภคที่แม้จะมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพียงเล็กน้อยแต่กลับเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารจากสุกร ผลิตภัณฑ์ที่เจือปนแอลกอฮอล์ ผลิตภัณฑ์อาหารที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการผลิตที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม และผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้กลายมาเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่มีความสำคัญในตลาดอาหารปัจจุบัน นอกจากนี้การที่ผู้ประกอบการที่ไม่ใช่ชาวมุสลิม ได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารเพื่อจำหน่ายให้กับชาวมุสลิมมากขึ้น ดังนั้นความต้องการให้องค์กรทางศาสนารับรองเครื่องหมายฮาลาลต่อผลิตภัณฑ์อาหารจึงมีสูงขึ้น ซึ่งมีผลทำให้การประทับตราเครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์อาหารปรากฏให้เห็นมากขึ้นจนเป็นที่รู้จักกันทั่วไป และการที่ผู้ประกอบการที่ทำการค้าผลิตภัณฑ์ด้านอาหารได้เห็นถึงความสำคัญของกลุ่มประชากรชาวมุสลิมในตลาดผู้บริโภคว่าเป็นตลาดที่มีความสำคัญและมีผู้บริโภคอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคชาวมุสลิมจะให้ความสำคัญกับการบริโภคที่ถูกต้องตามหลักศาสนา แต่ยังมีผู้ประกอบการบางคนที่ยังไม่เข้าใจถึงกระบวนการผลิตและลักษณะอาหารที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม จึงเป็นส่วนที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษาถึงลักษณะของผลิตภัณฑ์อาหารที่ถูกต้องกับความต้องการของชาวมุสลิมที่แท้จริงว่าเป็นอย่างไร เครื่องหมายฮาลาลมีขั้นตอนในการขอใช้และมีความสำคัญต่อชาวมุสลิมอย่างไร เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้าใจถึงหลักในการบริโภคของชาวมุสลิมและสามารถนำไปปรับปรุงใช้กับผลิตภัณฑ์ของตนเอง ให้สามารถนำไปจัดจำหน่ายให้กับชาวมุสลิมบริโภคได้

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้นผู้ศึกษาจึงได้สนใจที่จะทำการศึกษาถึงพฤติกรรม การเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม โดยข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้จะสมารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการขยายช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารให้กับชาวมุสลิมของผู้ประกอบการ โดยให้เกิดความสอดคล้องกับความเชื่อและความต้องการของชาวมุสลิมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการซื้อและไม่ได้ซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม
2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม
3. เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นของชาวมุสลิมที่มีต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลในการที่จะทราบถึงพฤติกรรมการซื้อขายอาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการตัดสินใจที่จะขอใช้เครื่องหมายฮาลาลกับผลิตภัณฑ์อาหารของตน เพื่อการขยายช่องทางการจัดจำหน่ายไปยังชาวมุสลิม
2. ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงความสำคัญของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการซื้อขายอาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิมเพื่อช่วยผู้ประกอบการตัดสินใจในการขยายตลาดผลิตภัณฑ์ของตนต่อไป
3. เพื่อนำความคิดเห็นของชาวมุสลิมมาเป็นแนวทางแก่ผู้ประกอบการที่ตัดสินใจจะผลิตผลิตภัณฑ์อาหารและต้องการขายผลิตภัณฑ์นั้นให้กับชาวมุสลิมด้วย

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาถึงพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารของชาวมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ตั้งของมัสยิดในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครจำนวน 27 เขต

นิยามศัพท์

ฮาลาล เป็นคำภาษาอาหรับที่หมายถึงอนุมัติให้ใช้ประโยชน์ได้ ฮาลาลไม่ได้ใช้เฉพาะกับอาหารเท่านั้น แต่ยังหมายถึงทุกกิจการของชาวมุสลิมตั้งแต่อาหาร เครื่องแต่งกาย เครื่องอุปโภค กิจกรรมต่าง ๆ การแต่งกาย ความประพฤติปฏิบัติซึ่งชาวมุสลิมได้รับการอนุญาตจากศาสนาให้ทำได้โดยไม่เป็นโทษ (วินัย คะห์ลัน, 2541)

เครื่องหมายฮาลาล หมายถึง เครื่องหมายที่ออกโดยสำนักจุฬาราชมนตรีเพื่อใช้รับรองผลิตภัณฑ์อาหารที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องแล้วว่าผลิตภัณฑ์นั้นผลิตถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลามแล้ว และมุสลิมสามารถบริโภคได้

มัสยิด หมายถึง ที่ประชุมทำศาสนกิจของชาวมุสลิมหรือเรียกอีกอย่างว่าสุเหร่า (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525)

มุสลิม หมายถึง ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525) ในที่นี้จะศึกษาถึงพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

การตรวจเอกสาร

ประยูรศักดิ์ ชลายนเดชะ (2539) จากการศึกษาพบว่า ชาวมุสลิมในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามแหล่งดั้งเดิมของการย้ายถิ่นได้หลายสายโดยส่วนใหญ่จะเป็นไทยมุสลิมเชื้อสายจากปัตตานี ทั้งนี้แต่ละเชื้อสายจะแยกกันตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนเฉพาะของตน โดยปัจจุบันได้ขยายตัวอาศัยอยู่ใน ชุมชนทั้งสิ้น 152 แห่งในพื้นที่ 19 เขตของกรุงเทพมหานคร ชุมชนชาวมุสลิมดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นชุมชนขนาดเล็ก อายุไม่มากและทำเลที่ตั้งอยู่ทางตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ในด้านรูปแบบการกระจายของชุมชนนั้นพบว่า มีการกระจายเป็นแบบกลุ่มและส่วนใหญ่จะอยู่ในรัศมี 10 ก.ม. จากศูนย์กลางของกรุงเทพมหานคร และพบว่าชาวมุสลิมในกรุงเทพมหานคร มักตั้งถิ่นฐานรวมตัวกันอาศัยในชุมชนเฉพาะของตนเองหรือที่เรียกว่าละแวก ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตแบบเดียวกันทั้งในด้านเชื้อสาย ความเชื่อ และองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมอื่น ๆ โดยมีมัสยิดเป็นศูนย์กลางของการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นศูนย์รวมของจิตใจและสังคมของชาวมุสลิมในชุมชนนั้น ๆ การอาศัยอยู่ในละแวกเดียวกันมีวิถีชีวิตแบบเดียวกัน ทำให้ชาวมุสลิมมักจะคบหาสมาคมและพึ่งพาอาศัยระหว่างคนในกลุ่มของตนมากกว่ากับกลุ่มคนอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวมุสลิมซึ่งอาศัยอยู่เขตชานเมืองชั้นนอก ซึ่งมีโอกาสสัมผัสกับสังคมอื่นน้อยกว่าชาวมุสลิมในเขตชั้นในซึ่งติดต่อกับสังคมภายนอกมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการประกอบอาชีพและการศึกษา เป็นต้น

สมาคมมุสลิมคุ้มครองผู้บริโภค (2540) กล่าวว่า เรื่องราวของผลิตภัณฑ์ฮาลาลมีการเคลื่อนไหวขององค์การอนามัยโลก องค์การอาหารและเกษตรของสหประชาชาติ ตลอดจนองค์การอาเซียนในอันที่จะวางมาตรฐานผลิตภัณฑ์ฮาลาลให้สูงขึ้นและถูกต้องตามหลักบัญญัติทางศาสนา มาตรฐานผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่กล่าวถึงนี้มีการกล่าวกันว่าเป็นคล้ายมาตรการหนึ่งในการกีดกันผลิตภัณฑ์อาหารนอกกลุ่มเพื่อประโยชน์ในการแข่งขันทางการค้าระหว่างกลุ่มประเทศมุสลิมหรือประเทศที่มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่ อย่างไรก็ตามจะเสมือนมาตรการปกป้อง คุ้มครองผู้บริโภคมุสลิมให้พ้นจากการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลาม อาหารฮาลาลที่มีความสำคัญในกิจการการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น การมีมาตรฐานฮาลาลที่เป็นสากลจะช่วยผู้ผลิตในการส่งสินค้าไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยังประเทศที่ต้องการผลิตภัณฑ์ในลักษณะนี้ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้บริโภคมั่นใจในผลิตภัณฑ์อาหารที่ประทับตราฮาลาลด้วย

สนธิ ทรัพย์สิน (2540) กล่าวว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา กระทรวงพาณิชย์โดยกรมส่งเสริมการส่งออกได้มีโครงการส่งเสริมการส่งออกอาหารมุสลิมร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรี โดยเริ่มตั้งแต่การออกแบบเครื่องหมายฮาลาล ซึ่งประเด็นสำคัญของโครงการ คือ การใช้เครื่องหมายฮาลาลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ การใช้เครื่องหมายฮาลาลรับรองนี้ต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบที่ถูกต้องและได้มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ นอกจากนั้นได้มีการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองฮาลาลในรูปแบบใหม่ คือ สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งมีพิธีมอบเครื่องหมายรับรองฮาลาลอย่างเป็นทางการ ณ สำนักจุฬาราชมนตรี เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 โดยนายชูชีพ หาญสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในขณะนั้นเป็นผู้มอบเครื่องหมายรับรองดังกล่าวให้กับท่านประเสริฐ มะหะหมัด จุฬาราชมนตรีในขณะนั้น

ชาญชัย ดวงจิตต์ (2541) กล่าวว่า ฮาลาล (halal) เป็นภาษาอาหรับมีความหมายว่าถูกต้องตามกฎหรืออนุญาต ซึ่งตรงข้ามกับคำว่าฮารอม (haram) ซึ่งมีความหมายว่าผิดกฎหรือต้องห้าม เมื่อนำคำดังกล่าวมาใช้กับอาหารจึงหมายถึง อาหารหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นสำหรับชาวมุสลิมบริโภคได้แม้ว่าอาหารหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นในประเทศตะวันตกและกลุ่มประเทศมุสลิมเองส่วนใหญ่ยังไม่ได้ใช้ตราฮาลาลรับรองกำกับอยู่บนฉลาก เพราะเป็นที่เข้าใจกันในหมู่ชาวมุสลิมด้วยกันเองว่าเป็นอาหารฮาลาลอยู่แล้ว แต่สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารที่นำเข้าจากประเทศอื่นต้องมีตรารับรองฮาลาลอยู่ด้วย ชาวมุสลิมจึงจะสามารถซื้อไปบริโภคหรือมีความเชื่อมั่นว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวถูกต้องตามหลักศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของเนื้อสัตว์และน้ำมันจากสัตว์

วินัย ดะห์ลัน (2541) กล่าวว่า ฮาลาล (halal) เป็นภาษาอาหรับปรากฏอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอานของศาสนาอิสลาม มีความหมายว่าเป็นที่อนุมัติให้ใช้ประโยชน์ได้ ฮาลาลมิได้ใช้เฉพาะอาหารเท่านั้น แต่หมายถึงทุกกิจการของมุสลิมตั้งแต่เรื่องอาหาร เครื่องอุปโภค กิจกรรมต่าง ๆ บุคคล การแต่งกาย ความประพฤติปฏิบัติซึ่งชาวมุสลิมได้รับการอนุมัติจากศาสนาว่าให้ทำได้โดยไม่เป็นโทษ คำในภาษาอาหรับที่มีความหมายตรงกันข้ามกับฮาลาล คือ ฮารอม (haram) ซึ่งหมายถึงการห้ามในทางศาสนา ในกรณีของอาหารมุสลิม หรือผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีกฎเกณฑ์เคร่งครัดที่บัญญัติไว้ในคำสอนทั้งในคัมภีร์อัลกุรอาน และแนวทางรวมทั้งคำสั่งสอนที่ท่านศาสดาได้วางไว้ว่าจะต้องบริโภคอาหารเฉพาะที่ฮาลาลเท่านั้น โดยมีการยกเว้นได้ในบางกรณีที่เป็น ขาวมุสลิมมีความเชื่ออย่างแน่นแฟ้นว่าอาหารฮาลาลที่เข้าสู่ร่างกายไปสร้างเป็นเนื้อเยื่อต่าง ๆ จะมีส่วนเสริมสร้างจิตวิญญาณให้บริสุทธิ์ หากอาหารที่ผ่านเข้าสู่ร่างกายเป็นอาหารฮารอมที่ไม่ได้รับการอนุมัติการปฏิบัติศาสนกิจตลอดจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภารกิจต่าง ๆ จะแปดเปื้อนด้วยมลทินถึงขั้นที่จะไม่ได้รับการตอบสนองจากพระผู้เป็นเจ้า เหตุนี้เองทำให้อาหารฮาลาลเป็นความปรารถนาของชาวมุสลิมในขณะที่อาหารฮาลาลได้รับการรังเกียจเป็นอย่างมาก

วินัย สมะฮูน (2541) รองประธานกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและวุฒิสมาชิกได้เปิดเผยภายหลังพิธีเปิดงานแสดงสินค้าไทยเฟลซ์ไทยเมกซ์ 98 ที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ว่า สำนักจุฬาราชมนตรีจะดูแลให้อาหารฮาลาลถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม และกระทรวงพาณิชย์จะดูแลในเรื่องมาตรฐาน เมื่อสองอย่างมารวมกันก็จะกลายเป็นอาหารอิสลามโลกได้ ขั้นตอนในการผลิตบริษัทต่าง ๆ จะเป็นผู้ดำเนินการเอง ซึ่งขณะนี้บริษัทที่ได้รับเครื่องหมายฮาลาลแล้วกว่า 200 แห่ง ส่วนสำนักจุฬาราชมนตรีจะลงไปดูแลในเรื่องของส่วนประกอบของอาหารว่ามีอะไรที่ผิดปกติไปจากบทบัญญัติศาสนาอิสลามรวมทั้งดูแลในเรื่องของสุขอนามัยและภาชนะ นอกจากนี้ทางสำนักจุฬาราชมนตรียังสามารถเข้าไปตรวจสอบได้ตลอดเวลา และนำไปให้ทางมหาวิทยาลัยตรวจสอบด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยเหตุนี้สำนักจุฬาราชมนตรีจึงมีความเชื่อมั่นอย่างสูงสังเกตได้จากบริษัทที่ผลิตอาหารประเภทนี้ หากไม่ได้รับเครื่องหมายฮาลาลจะไม่ได้รับความนิยมน่าที่ควรบริษัทต่าง ๆ ที่ส่งออกและมุ่งเป้าที่อาหารประเภทนี้ จึงต้องการที่จะได้รับเครื่องหมายฮาลาลจากการกวัดขันอย่างเคร่งครัดดังกล่าวมั่นใจว่าอาหารฮาลาลของไทยสามารถขายแก่ชาวมุสลิมทั่วโลกได้ ซึ่งตลาดอาหารฮาลาลนั้นกว้างใหญ่มากเพราะมีชาวมุสลิมทั่วโลกนับ 100 ล้านคน นอกจากนี้แล้วอาหารนี้คนทั่วไปก็สามารถบริโภคได้ด้วย เพราะเป็นอาหารที่ถูกต้องตามสุขอนามัยและปลอดภัยที่สุด

นिरนาม (2542) ประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามหรือที่เราเรียกผู้ที่นับถือศาสนานี้ว่าชาวมุสลิม ซึ่งตามบทบัญญัติของศาสนาแล้วอาหารที่ชาวมุสลิมทุกคนจะบริโภคได้ ต้องได้รับการยอมรับก่อนว่าเป็นอาหารฮาลาล หรือกล่าวคือกลุ่มประเทศอาหรับร้อยละ 95 จะบริโภคอาหารที่มีสัญลักษณ์ฮาลาล เมื่อเราศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคมาถึงจุดนี้ เราจะได้คำตอบว่าไม่ใช่แค่ชาวมุสลิมในกลุ่มตะวันออกกลาง หรือพวกอาหรับเท่านั้นที่จะต้องบริโภคอาหารที่ได้รับการฮาลาลแล้ว แต่จะรวมไปถึงชาวมุสลิมทั่วโลกที่จะต้องบริโภคอาหารฮาลาล ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มลูกค้าที่ใหญ่มากกลุ่มหนึ่ง เพราะชาวมุสลิมทั่วโลกนั้นคิดโดยการประมาณค่าก็ คือ ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ใหญ่เป็นอันดับ 1 ใน 4 ของโลก ฉะนั้นประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามก็จะประมาณ 1 ใน 4 ของโลกด้วยเช่นกัน ประชากรของโลกมีประมาณ 6,000 พันล้านคน ผู้บริโภคที่เป็นมุสลิมเมื่อไปซื้ออาหารตามซูเปอร์มาร์เก็ตเหตุผลแรกที่ใช้ในการตัดสินใจ คือ จะเลือกซื้ออาหารที่สามารถบริโภคได้และถูกต้องตามหลักศาสนา สิ่งที่บ่งบอกว่าผลิตภัณฑ์อาหารที่กำลังตัดสินใจซือนั้นเป็นอาหารฮาลาล คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ภาษาอาหรับที่อ่านว่าฮาลาลหรือบางครั้งเป็นภาษาอังกฤษที่เขียนว่า (halal) อักษรดังกล่าวจะปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งแล้วแต่จะออกแบบ
2. ผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเนื้อสัตว์ต่าง ๆ เช่น เนื้อวัว เนื้อไก่ หรือเนื้อหมูก็จะมีรูปของสัตว์ชนิดนั้นปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์ ซึ่งถ้าเป็นเนื้อสัตว์ที่ต้องห้ามในศาสนา เช่น เนื้อหมู หรือผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนผสมของเนื้อหมู ผู้บริโภคก็จะสามารถเข้าใจว่าเนื้อสัตว์ที่อยู่ข้างในนั้นทำมาจากอะไร หรือการใช้หีบห่อแบบโป่งโป้งใสที่สามารถมองเห็นสิ่งที่บรรจุอยู่ภายในได้ชัดเจน
3. การใช้สัญลักษณ์เป็นภาษาอาหรับ ซึ่งจะมีความหมายว่าเป็นสัตว์ที่สามารถบริโภคได้โดยเป็นที่เข้าใจแบบสากลว่าอาหารดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการผลิตที่ถูกต้องตามหลักศาสนาแล้ว

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 405 ตัวอย่าง จากสูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของ Herbert Askin and Raymond R. เนื่องจากทราบจำนวนประชากรที่เป็นชาวมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการประมาณ

- 1.1 การสร้างแบบสอบถามและทำการทดสอบ โดยศึกษาและรวบรวมความรู้ที่เกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาลและหลักการบริโภคของชาวมุสลิม นำมาสร้างแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำร่างแบบสอบถามจำนวน 40 ชุด ไปทดสอบกับกลุ่มผู้บริโภคชาวมุสลิมเพื่อค้นหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อนำแบบสอบถามมาแก้ไขจนครบสมบูรณ์แล้วก็นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างชาวมุสลิมตามที่กำหนดไว้แล้วข้างต้น โดยในแบบสอบถามจะประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ศาสนา เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 พฤติกรรมในการซื้ออาหารของชาวมุสลิม

ตอนที่ 3 อิทธิพลของเครื่องหมายฮาลาลที่มีต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 การสุ่มตัวอย่าง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม ใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดเขตพื้นที่ที่จะทำการศึกษา โดยเลือกมัสยิดที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 27 เขต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) ซึ่งทั้ง 27 เขต ได้แก่

1. เขตคลองเตย มีจำนวน 7 มัสยิด
2. เขตคลองสาน มีจำนวน 3 มัสยิด
3. เขตจอมทอง มีจำนวน 1 มัสยิด
4. เขตดุสิต มีจำนวน 1 มัสยิด
5. เขตธนบุรี มีจำนวน 3 มัสยิด
6. เขตบางกอกน้อย มีจำนวน 2 มัสยิด
7. เขตบางกอกใหญ่ มีจำนวน 3 มัสยิด
8. เขตบางกะปิ มีจำนวน 9 มัสยิด
9. เขตบางคอแหลม มีจำนวน 7 มัสยิด
10. เขตบางพลัด มีจำนวน 2 มัสยิด
11. เขตบางรัก มีจำนวน 3 มัสยิด
12. เขตบึงกุ่ม มีจำนวน 7 มัสยิด
13. เขตปทุมวัน มีจำนวน 1 มัสยิด
14. เขตประเวศ มีจำนวน 14 มัสยิด
15. เขตประเวศ สาขาสวนหลวง มีจำนวน 7 มัสยิด
16. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย มีจำนวน 1 มัสยิด
17. เขตพระนคร มีจำนวน 2 มัสยิด
18. เขตมีนบุรี มีจำนวน 22 มัสยิด
19. เขตยานนาวา มีจำนวน 2 มัสยิด
20. เขตราชเทวี มีจำนวน 5 มัสยิด
21. เขตราชบุรีบูรณะ มีจำนวน 8 มัสยิด
22. เขตลาดกระบัง มีจำนวน 5 มัสยิด
23. เขตลาดพร้าว มีจำนวน 1 มัสยิด
24. เขตสาทร มีจำนวน 1 มัสยิด
25. เขตหนองจอก มีจำนวน 39 มัสยิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

26. เขตห้วยขวาง มีจำนวน 2 มัสยิด

27. เขตห้วยขวาง สาขาคินแดง มีจำนวน 1 มัสยิด

โดยในเขตที่มีมากกว่า 1 มัสยิด จะทำการเลือกสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายมาเพียง 1 มัสยิดเท่านั้น

ขั้นที่ 2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคร โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) จากประชากรตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับมัสยิด โดยสุ่มตัวอย่างชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับมัสยิดแต่ละแห่งจำนวน 15 ตัวอย่าง จำนวน 27 เขต รวมทั้งสิ้น 405 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (sample sizes) กรณีที่ทราบจำนวนประชากร (finite population) ของ Herbert Askın and Raymond R. สูตรที่ใช้มีดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรชาวมุสลิมในเขตกรุงเทพฯ ประมาณ 500,000 คน

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งในที่นี้กำหนดให้มีค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จะได้สูตรใหม่ดังนี้

$$n = \frac{400 \times N}{399 + N}$$

เมื่อคำนวณแล้วจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง แต่เพื่อความสะดวกในการแจกแบบสอบถามให้เท่ากันทั้ง 27 เขต จึงใช้แบบสอบถามทั้งหมด 405 ตัวอย่าง ทั้งนี้ในภายหลังได้มีข้อมูลยืนยันจำนวนประชากรชาวมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครว่ามีทั้งหมด 356,464 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540) แต่ก็ไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง เพราะกลุ่มตัวอย่างเดิมมีขนาดใหญ่พอที่จะควบคุมค่าความคลาดเคลื่อนที่ประมาณการไว้เดิม

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมเศรษฐกิจพาณิชย์ กรมการศาสนา สำนักจุฬาราชมนตรี มูลนิธิสันติชน สมาคมมุสลิมผู้ครองผู้บริโภคร ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลจากเอกสาร นิตยสาร วารสาร ผลงานวิจัย รายงานการศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีผู้ทำการศึกษาไว้แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยการนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติอย่างง่ายในการวิเคราะห์ข้อมูล และจะทำการแปรผลออกมาเป็นค่าสถิติจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามแล้วนำมาลงรหัสในแบบฟอร์ม จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางและเปรียบเทียบคำตอบแต่ละตัวเลือกเป็นค่าร้อยละ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณดังกล่าว จะทำให้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

2. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลทุติยภูมิและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และแสดงผลโดยการบรรยาย ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคชาวมุสลิมในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิมและความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

สมมติฐาน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีความสนใจเกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาล ระดับการศึกษา อายุ และรายได้ของกลุ่มตัวอย่างว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิมหรือไม่ ดังนั้นจึงได้ตั้งสมมติฐานสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ คือ

สมมติฐานข้อที่ 1

H_0 : เครื่องหมายฮาลาลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม

H_1 : เครื่องหมายฮาลาลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม

สมมติฐานข้อที่ 2

H_0 : ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

H_1 : ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานข้อที่ 3

H_0 : อายุของประชากร ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

H_1 : อายุของประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

สมมติฐานข้อที่ 4

H_0 : รายได้ของประชากร ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

H_1 : รายได้ของประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ศาสนาอิสลาม

ความเป็นมาของศาสนาอิสลาม

ชาวมุสลิมเชื่อว่า ศาสนาอิสลามเริ่มมาตั้งแต่มนุษย์คนแรก คือ ท่านศาสดานบิอาดัม ในยุคต่อ ๆ มาพระเจ้าทรงคัดเลือกบุคคลขึ้นมาเป็นศาสนทูต หรือศาสดาทำการประกาศหลักการแห่งศาสนาอิสลามแก่มนุษย์ชาติในยุคหนึ่ง ๆ สืบต่อจากท่านศาสดาอาดัมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งการประกาศของท่านศาสดานบีมุฮัมมัด ความเป็นมาของท่านนบีมุฮัมมัด ซึ่งนบีมุฮัมมัดหมายถึงผู้แทนอัลลอฮ์หรือศาสนทูตของอัลลอฮ์ ส่วนมุฮัมมัด แปลว่า ผู้ได้รับการสรรเสริญ ท่านนบีมุฮัมมัดเป็นชาวอาหรับเผ่ากุเรซ นามว่ามุฮัมมัด เกิดเมื่อ ค.ศ. 570 บิดาชื่อ अबดุลลอฮ์ มารดาชื่ออามีนะห์ บิดาเสียชีวิตตั้งแต่มุฮัมมัดอยู่ในครรภ์มารดา และเมื่ออายุ 6 ขวบมารดาก็เสียชีวิตอีก มุฮัมมัดจึงเป็นเด็กกำพร้าอาศัยอยู่กับปู่ แต่ต่อมาปู่ก็เสียชีวิตอีก มุฮัมมัดจึงต้องอาศัยอยู่กับลุง เมื่อมุฮัมมัดอายุได้ 25 ปี ได้แต่งงานกับนางคอดียะหญิงหม้ายผู้มั่งคั่ง และได้ช่วยกันประกอบการค้าขายด้วยความวิริยะอุตสาหะจนกิจการค้าเจริญรุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ ท่านนบีมุฮัมมัดได้ใช้เวลาว่างหาความสงบทางใจ โดยได้ไปบำเพ็ญสมาธิอยู่ที่ถ้ำอิรอนบนภูเขาหิญาญ์ คืนวันหนึ่งในเดือนรอมฎอน (เดือน 9) ขณะที่ท่านนั่งบำเพ็ญสมาธิอยู่ถ้ำดังกล่าว ได้ปรากฏเทวทูตนามว่าญิบริลหรือกาเบรียล (gabriel) นำโองการของอัลลอฮ์มาให้ท่านอ่านความว่า จงอ่านในนามของอัลลอฮ์เจ้าผู้ทรงสร้างมนุษย์และสรรพสิ่งด้วยก้อนเลือด มุฮัมมัดจึงได้เกิดญาณทัสสนะในคำสอนของพระเจ้าโดยผ่านทางเทวทูตนี้ จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้บรรลุมุสิรรม และเป็นศาสดาแห่งศาสนาอิสลามโดยได้นามใหม่ว่า นบีมุฮัมมัด ซึ่งขณะนั้นท่านอายุได้ 40 ปี ในการประกาศศาสนาในระยะแรกนั้น ท่านมิได้ประกาศอย่างเปิดเผย โดยเริ่มเผยแพรศาสนาอิสลามจากคนใกล้ชิดก่อนและกระทำด้วยความระมัดระวัง จนอีก 5 ปีต่อมาเมื่อท่านมีอายุได้ 45 ปี จึงได้ประกาศศาสนาอย่างเปิดเผยแต่จากแนวคิดทางศาสนาในการนับถือพระเจ้าองค์เดียวนั้นขัดแย้งกับความเชื่อที่คนทั้งหลายนับถืออยู่แต่เดิมที่นับถือพระเจ้าหลายองค์และการเคารพบูชารูปเคารพต่าง ๆ ท่านจึงพบอุปสรรคและการขัดขวางจากชาวเมืองจนต้องมีการสู้รบกันหลายครั้ง ท่านนบีมุฮัมมัดเสียชีวิตเมื่ออายุได้ 63 ปี (ค.ศ. 633) เมื่อท่านนบีมุฮัมมัดสิ้นชีวิตแล้ว อบูบักร เป็นผู้สืบทอดแทนเรียกว่ากาหลิบ

ปัจจุบันศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ใหญ่เป็นอันดับ 1 ใน 4 ของโลก และมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามจำนวน 1,143,756,939 คน (ตารางที่ 1) ซึ่งแสดงการกระจายของประชากรที่นับถือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศาสนาอิสลาม

ตารางที่ 1 ประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ประจำปี พ.ศ. 2538

ประเทศ	จำนวนพลเมือง	จำนวนผู้นับถือศาสนาอิสลาม
อาเซียน	343,799,551	191,667,358
ตะวันออกกลาง	205,711,563	194,412,094
เอเชียใต้	1,394,338,636	326,876,317
เอเชียสังคมนิยม	1,369,595,758	57,405,548
เอเชีย	3,313,445,508	770,361,317
ประชาคมยุโรป	349,053,414	5,287,161
ยุโรปตะวันตก	26,057,130	254,418
ยุโรปตะวันออก	422,313,602	67,170,059
ยุโรป	797,424,146	72,711,638
อเมริกาเหนือ	289,589,000	4,350,000
อเมริกากลาง	124,889,928	0
อเมริกาใต้	290,834,427	120,000
คาริเบียน	30,246,124	72,485
อเมริกา	735,559,479	4,542,485
แอฟริกาเหนือ	159,901,500	133,614,339
ซาราใต้	497,594,955	160,746,726
แอฟริกา	657,496,455	294,361,065
ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์	21,249,400	0
หมู่เกาะแปซิฟิก	5,475,550	62,684
โอเชียเนีย	26,724,950	62,684
อื่น ๆ	5,245,733	1,717,750
รวมทั้งหมด	5,535,896,271	1,143,756,939

ที่มา: (สนิต, 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเป็นมาของศาสนาอิสลามในประเทศไทย

ไทยเป็นประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือเอเชียอาคเนย์ ปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ในภูมิภาคนี้นับถือศาสนาอิสลาม เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ซึ่งแต่เดิมประชากรในบริเวณนี้เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลามได้เข้ามาในบริเวณนี้นับตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 11 โดยพ่อค้าชาวอาหรับที่เข้ามาติดต่อกับชาย ฉะนั้นศาสนาอิสลามจึงน่าจะเริ่มเข้ามาในประเทศไทย นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

จากแผนที่ประเทศไทยในปัจจุบัน ศาสนาอิสลามได้เข้ามาในแผ่นดินไทยในหลายบริเวณ โดยมุสลิมหลายเชื้อชาติ กล่าวคือ ศาสนาอิสลามที่เข้ามาในบริเวณ 5 จังหวัดภาคใต้ของไทย คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูลและส่วนหนึ่งของสงขลา ซึ่งในอดีตบริเวณนี้ชื่อว่าอาณาจักรปัตตานี ปัตตานีเป็นอาณาจักรที่มีความเจริญรุ่งเรืองมากในเอเชียอาคเนย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 20-22 อาณาจักรหรือวังปัตตานีเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง มีระบบการทูตที่ดีจึงไม่ต้องตกไปเป็นอาณานิคมของชาวตะวันตก เช่น โปรตุเกส ฮอลันดา และอังกฤษ ที่ออกมาล่าอาณานิคมในบริเวณนี้ ด้วยเหตุนี้ปัตตานีจึงกลายเป็นแหล่งอารยธรรมของศาสนาอิสลาม แต่ต่อมาอาณาจักรนี้ก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยาโดยลำดับ

ในสมัยกรุงสุโขทัยศาสนาอิสลามก็ได้เข้าไปในบริเวณนี้แล้วทราบได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น ถ้อยคำและเนื้อหาจากศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง เพราะฉะนั้นจึงเข้าใจว่าในสมัยกรุงสุโขทัย น่าจะมีชาวมุสลิมที่มาจากต่างประเทศเข้ามาตั้งหลักแหล่ง เพื่อดำเนินการค้าขายอยู่แล้ว ครั้นถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ก็ยังคงมีอยู่

พ่อค้าชาวมุสลิมที่เข้ามาติดต่อกับชาย ซึ่งต่อมาตัวท่านและลูกหลานได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง ในสมัยกรุงศรีอยุธยาต่อมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ก็คือ ท่านเจกอะหมัด พ่อค้าชาวเปอร์เซียผู้เป็นต้นตระกูลนูนาคและสายสกุลอื่น ๆ อีกหลายตระกูล

นอกจากชาวมุสลิมจากเปอร์เซียแล้ว มุสลิมที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในกรุงศรีอยุธยาก็ได้แก่ชาวมุสลิมจากประเทศอาหรับต่าง ๆ จากอินเดีย จาม ชวา มลายู ปัตตานี เป็นต้น ซึ่งผู้ที่เป็นโสดก็มักเข้ามาแต่งงานกับหญิงเมืองนั้น นอกจากนั้นเชื่อว่าคงมีชาวพื้นเมืองทั้งชายและหญิงเข้ามารับนับถือศาสนาอิสลามเองเพิ่มขึ้นบ้าง ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงทำให้ประชากรชาวมุสลิมในสมัยกรุงศรีอยุธยามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวมุสลิมจากกรุงศรีอยุธยาจะอพยพย้ายถิ่นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเรือ ซึ่งส่วนใหญ่ได้ตั้งบ้านเรือนตามเส้นทางของแม่น้ำเจ้าพระยาในบริเวณ ทั้งสองฝั่ง นอกจากนี้ยังมีชาวไทยมุสลิมส่วนหนึ่งได้ตั้งถิ่นฐานอยู่เดิม และมีชาวมุสลิมอีกหลาย ประเทศได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานตามบริเวณต่าง ๆ และแต่งงานกับคนในท้องถิ่น เช่น มุสลิมจากไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู ปัตตานี เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณฝั่งธนบุรี เช่น สี่แยกบ้านแขก เจริญพาสน์ สวนพลู ทางฝั่งพระนคร เช่น ถนนตก ยานนาวา ตามเส้นทางคลองแสนแสบ มีนบุรี หนองจอก และในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง เช่น สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ปทุมธานี นนทบุรี นครนายก ชาวมุสลิมจากชวา มักตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณมีสยิดยะวา ซอยเซนต์หลุยส์ มักกะสันเป็นต้น ชาวมุสลิมจากจาม เขมร มักตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณ บ้านครัว เจริญผลเป็นต้น ชาวมุสลิมจากอาหรับ มักตั้งถิ่นฐานอยู่โดยทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณคลองบางหลวง บางอ้อบางกอกน้อย นนทบุรีเป็นต้น ชาวมุสลิมจากอินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ กล่าวได้ว่า ตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคสำหรับ ในกรุงเทพมหานคร เช่น ตรอกโรงภาษีเก่า บริเวณเชิงสะพานพุทธฝั่งธนบุรีเป็นต้น ชาวมุสลิม จากจีน ชาวมุสลิมกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่ทางภาคเหนือของไทย เช่น เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน (เสาวนีย์, 2535)

ในปัจจุบันนี้มีชาวไทยมุสลิมรวมทั้งประเทศจำนวน 3,222,659 คน โดยชาวมุสลิมที่อยู่ใน กรุงเทพมหานครมีจำนวนทั้งสิ้น 356,464 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540) และมีมัสยิดทั้งหมด 2,848 แห่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งเป็นประชากรที่มีจำนวนมากเป็นอันดับสองรองไปจากชาวไทยพุทธ ชาวมุสลิมตั้งถิ่นฐานอยู่ในทุกภูมิภาคของไทย ส่วนที่มากที่สุด คือ ในบริเวณ ภาคใต้ แต่ไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดชาวมุสลิมส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานในลักษณะเป็นชุมชน โดยมี มัสยิดเป็นศูนย์กลางของชุมชน มีอิหม่ามเป็นผู้นำ และมีผู้นำสูงสุดทางศาสนาคือจุฬาราชมนตรี

จุฬาราชมนตรี

จุฬาราชมนตรี หมายถึง ตำแหน่งผู้นำฝ่ายศาสนาอิสลามในประเทศไทย เป็นตำแหน่งที่ พระมหากษัตริย์ทรงโปรดเกล้าแต่งตั้ง มีหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแก่รัฐบาลโดยผ่านกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการศาสนาผู้ลี้ภัยอิสลามและเป็นที่ปรึกษาฝ่ายศาสนาอิสลาม แก่กระทรวงมหาดไทย ในฐานะเป็นประธานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ ประสานงานกับหน่วยราชการต่าง ๆ ในการทำนุบำรุงศาสนาอิสลาม และเป็นผู้นำฝ่ายศาสนาอิสลาม ของสังคมมุสลิม หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของจุฬาราชมนตรี คือ พิจารณาวางระเบียบข้อบังคับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควบคุมการจัดตั้งมัสยิดและวางระเบียบแต่งตั้งถอดถอนคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดตลอดจนพิธีการเกี่ยวกับศาสนกิจของมัสยิด โดยเรียกสถานที่ทำงานของจุฬาราชมนตรีว่าสำนักจุฬาราชมนตรี (ประยูรศักดิ์, 2539)

สำนักจุฬาราชมนตรี

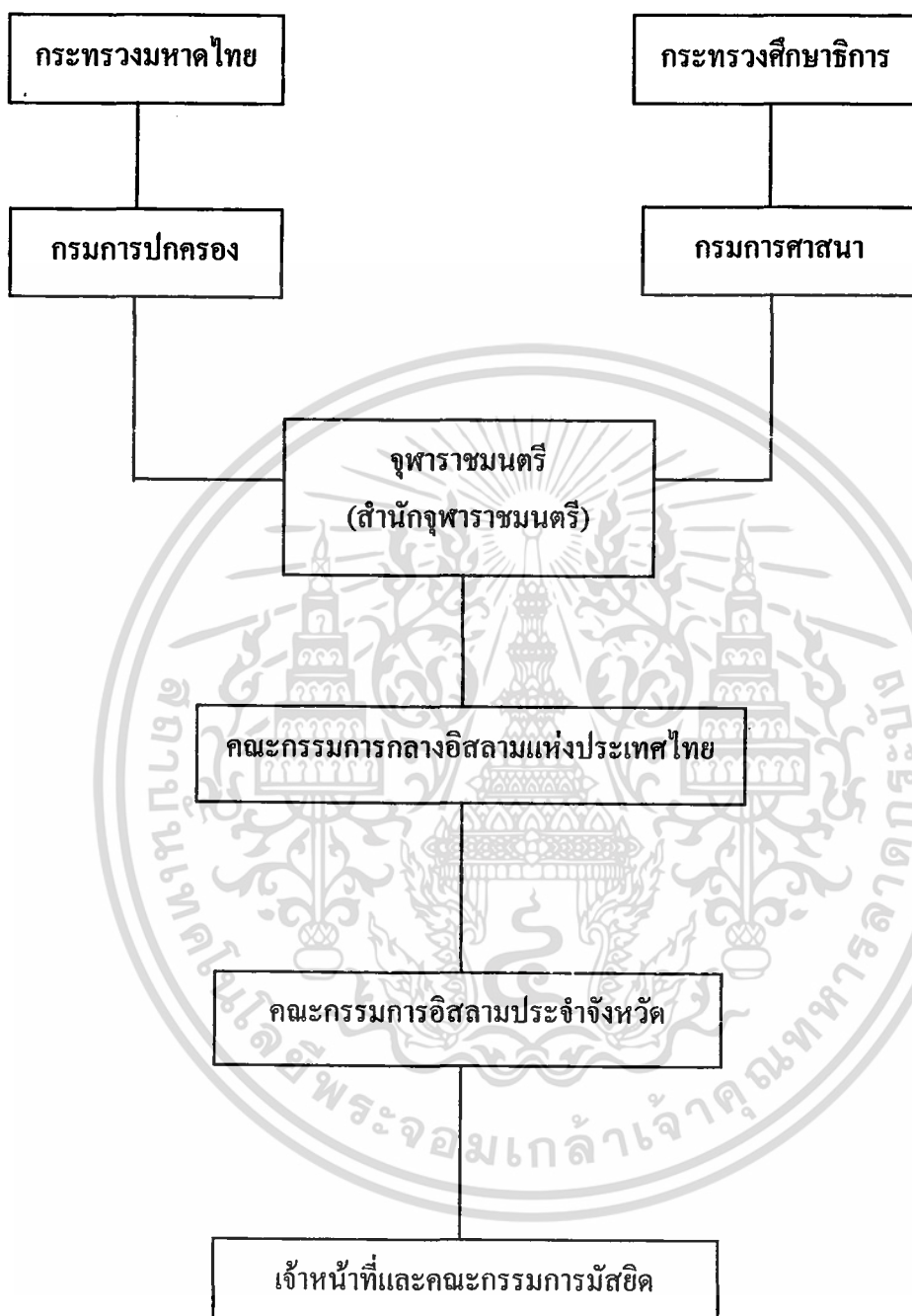
สำนักจุฬาราชมนตรีถือเป็นสำนักงานส่วนตัวซึ่งรับผิดชอบดูแลงานในส่วนของจุฬาราชมนตรีซึ่งแยกออกจากส่วนของคณะกรรมการกลาง ไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลแต่อย่างใด ดังนั้นการบริหารงานภายในตลอดจนงบประมาณในการใช้จ่ายจึงเป็นเรื่องของจุฬาราชมนตรีโดยตรง ทางสำนักจุฬาราชมนตรีจึงได้จัดสร้างสถานที่ปฏิบัติงานของสำนักจุฬาราชมนตรีในที่ดินของมัสยิดคาร์ลุต มัวะหฺชะนีน เพื่อเป็นทรัพย์สินส่วนหนึ่งของมัสยิดและเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยได้รับทุนก่อสร้างจากรัฐบาลให้ปลูกสร้างในปี พ.ศ. 2525 การบริหารภายในนั้นมีจุฬาราชมนตรีอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด และได้แต่งตั้งบุคคลขึ้นมาให้รับผิดชอบงานในสำนักจุฬาราชมนตรีในตำแหน่ง เลขานุการสำนักจุฬาราชมนตรี ทำหน้าที่ดำเนินนโยบายและการประสานงานกับหน่วยราชการ เลขานุการจุฬาราชมนตรี ทำหน้าที่ในด้านกำหนดการส่วนตัวของจุฬาราชมนตรี ปฏิบัติงานตามคำสั่งของจุฬาราชมนตรีและดูแลงานด้านเอกสาร หัวหน้าสำนักงาน ทำหน้าที่ดูแลด้านธุรการและด้านต่างประเทศ สำหรับบุคคลต่าง ๆ ที่จะเข้ามารับผิดชอบงานในสำนักจุฬาราชมนตรีนั้น จุฬาราชมนตรีจะเป็นผู้คัดเลือกและแต่งตั้งเองตามความเหมาะสม ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการทำงานเมื่อเปลี่ยนจุฬาราชมนตรี (ภาพที่ 1)

ความเชื่อหรือความศรัทธาของศาสนาอิสลาม

หลักความเชื่อหรือความศรัทธาของศาสนาอิสลาม เป็นพื้นฐานหลักของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะต้องระลึกถึงอยู่เสมอ มีอยู่ 6 ประการ คือ

1. ศรัทธาในอัลลอฮ์ ความศรัทธานี้เป็นหลักสำคัญที่สุดในศรัทธาทั้งหมด เพราะเป็นที่รวมแห่งศรัทธาทั้งหลายและทำให้เกิดศรัทธาในข้ออื่น ๆ ตามมา ความศรัทธานี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่มั่นคงและเป็นเอกเทวนิยมของศาสนาอิสลามอย่างแท้จริงและแสดงถึงความเชื่อมั่น ตลอดจนความจงรักภักดีที่มอบน้อมมอบตนอย่างสิ้นเชิงต่ออัลลอฮ์ ชาวมุสลิมจึงมักจะกล่าวว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์องค์เดียวเท่านั้น ซึ่งศรัทธาเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ยอมรับนับถืออัลลอฮ์จะต้องไม่ตั้งพระเจ้าองค์อื่นมาเปรียบเทียบหรือตีเสมอ และจะต้องเชื่อว่ามีแต่อัลลอฮ์เท่านั้นที่เป็นพระเจ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1 แผนภูมิการบริหารกิจการอิสลาม

ที่มา: (ประยูรศักดิ์, 2539)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกข้อมูล และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างโลกและเอกภพ ทรงให้กำเนิดมวลมนุษย์และทรงคุ้มครองโลก พระองค์มีอยู่อย่างนิรันดร ไม่ขึ้นต่อสถานที่และเวลา ทรงมีน้ำพระทัยเมตตาและมีความยุติธรรมยิ่งนัก พระองค์จะเสด็จกลับมาอีกครั้งหนึ่งในวันพิพากษาโลก ซึ่งวิญญูณทุกดวงจะต้องรอการตัดสินครั้งสุดท้ายนี้

2. ศรัทธาในบรรดาเทวทูต เทวทูตของศาสนาอิสลามเป็นสิ่งที่สร้างโดยอัลลอฮ์ และพระองค์ได้มอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้ช่วยเหลือพระองค์ ลักษณะของเทวทูตนั้นเป็นนามธรรมไม่มีตัวตน แต่การที่ศาสนาอิสลามยอมรับเช่นนี้ไม่ใช่เคารพสักการะแบบเช่นไหว้เพื่อวิงวอนร้องขอ แต่ยอมรับในฐานะที่เป็นสื่อกลางระหว่างอัลลอฮ์กับศาสดาเท่านั้น

3. ศรัทธาในบรรดาคัมภีร์ ศาสนาอิสลามยอมรับในคัมภีร์ต่าง ๆ ที่อัลลอฮ์ได้ประทานมา โดยผ่านศาสดาของศาสนาต่าง ๆ คัมภีร์ที่อัลลอฮ์ประทานมานี้มีประมาณ 104 เล่ม ที่สำคัญที่สุดคือ คัมภีร์อัลกุรอานเพราะเป็นคัมภีร์ที่อัลลอฮ์ประทานมา โดยผ่านเทวทูตสู่ท่านศาสดานบีมุฮัมมัด ด้วยการดลใจในแต่ละครั้งเป็นระยะ ๆ คัมภีร์อัลกุรอานจึงเป็นธรรมนูญของชีวิตที่ชี้ทางมนุษย์ให้ประพฤติปฏิบัติเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เนื้อหาในคัมภีร์อัลกุรอานจึงประกอบไปด้วยเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในด้านศาสนา ศีลธรรม สังคมวิทยา การเมือง ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย และสุศึกษา คัมภีร์อัลกุรอานจึงเป็นคัมภีร์ที่สมบูรณ์ที่สุดที่อัลลอฮ์ ทรงประทานให้มนุษย์เพื่อปิดฉากคัมภีร์ทั้งหลาย

4. ศรัทธาในบรรดาศาสนทูต ศาสนาอิสลามยอมรับว่าอัลลอฮ์ทรงคัดเลือกบุคคลเพื่อนำสารของพระองค์มายังชาวโลก เพื่อตักเตือนสั่งสอนให้พวกเขาเป็นคนดี โดยศาสดาองค์แรกคือ ท่านนบิอาดัม และองค์สุดท้ายคือ ท่านนบีมุฮัมมัด

5. ศรัทธาในวันพิพากษา ศาสนาอิสลามยอมรับในวันอวสานของโลกเช่นเดียวกับศาสนาฮิวและศาสนาคริสต์ ในวันที่อัลลอฮ์จะมายังโลกเพื่อพิพากษาการกระทำของมนุษย์ ความศรัทธาเช่นนี้จะช่วยให้มนุษย์ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท ระวังระวังความชั่วไม่ให้เกิดขึ้นและเพียรพยายามสร้างคุณดีให้เกิดขึ้นเรื่อย ๆ แม้จะเหนื่อยยากปานใดต้องอดทนเพื่อโลกหน้าที่สมบูรณ์และดีกว่าโลกนี้ โลกหน้าจึงเป็นผลมาจากการกระทำในโลกปัจจุบัน ชีวิตที่เกิดขึ้นในโลกหน้าหลังจากที่ได้รับการศึกษาแล้วจะเป็นชีวิตนิรันดร ส่วนผู้ที่กระทำความชั่วสิ่งที่ตอบแทนคือไฟชำระและนรกชาวมุสลิมจึงไม่เผาศพแต่นิยมฝังศพ เพื่อรอวันพิพากษาจากอัลลอฮ์และไม่นิยมลงโทษตนเองโดยการเผาตัวเอง เพราะว่าการเผาศพจะเกิดขึ้นครั้งเดียวเท่านั้นในวันพิพากษาโลกมนุษย์ไม่มีสิทธิ์ที่จะเผาตนเองนอกจากพระเจ้าเท่านั้น

6. ศรัทธาในกฎกำหนดสภาพการณ์ ศาสนาอิสลามมีหลักความเชื่อที่ว่า กฎธรรมชาติทั้งหลายนั้นล้วนมาจากอัลลอฮ์เป็นผู้กำหนด แม้แต่ชะตากรรมของมนุษย์ก็ถูกลิขิตโดยอัลลอฮ์ ซึ่งยากที่มนุษย์จะเข้าใจได้ เพราะปัญญาของมนุษย์มีขอบเขตจำกัด มนุษย์จึงไม่สามารถทราบวันตาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และไม่สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์และความผิดหวัง มนุษย์มีหน้าที่ที่จะต้องทำ คือ การมอบความไว้วางใจต่ออัลลอฮ์เท่านั้น แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าให้นอนงอมืองอเท้า คอยความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์และไม่ใช้ความพยายามของตนเองแต่อย่างใด การมอบความไว้วางใจนี้หมายถึงการหาเลี้ยงตนเองจนสุดความสามารถ โดยมีอัลลอฮ์เป็นแรงบันดาลใจในการฝ่าฟันความทุกข์ยากโดยปราศจากซึ่งความวิตกกังวลหรือความผิดหวังใดใด (วนิดา, 2541)

หลักการปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม

หลักการปฏิบัติในศาสนาอิสลาม สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประการ คือ

1. การปฏิญาณตนประกาศศรัทธา การปฏิบัติตนในข้อนี้เป็นการขำเตือนให้ระลึกถึงอัลลอฮ์และศาสดา เป็นการขอบคุณที่ทำให้ตนมีชีวิตที่สมบูรณ์ในโลกนี้ การปฏิญาณตนนี้จะกล่าวว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นนอกจากอัลลอฮ์ และมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตแห่งพระองค์ การปฏิญาณตนเช่นนี้เป็น การประกาศตนยอมรับนับถือศาสนาอิสลามโดยสมบูรณ์

2. การบำเพ็ญนัสการ เป็นการประกอบศาสนกิจที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการขัดเกลา กิเลสอยู่เสมอและเป็นการสร้างสายสัมพันธ์กับอัลลอฮ์ ในการบำเพ็ญนัสการนี้มุสลิมทุกคนจะต้องหันหน้าไปทางที่ตั้งของวิหารกะบะ การทำนัสการหรือการละหมาดนี้กระทำในสถานที่ใดก็ได้ วันละ 5 เวลา คือ เวลาขำรุ่ง เวลาเที่ยง เวลาเย็น เวลาหลังอาทิตย์ลับฟ้า และเวลาค่ำ การละหมาดเช่นนี้เป็นการละหมาดเฉพาะตัวมีการละหมาดอีกอย่างหนึ่งที่ทุกคนต้องมากระทำร่วมกันในวันศุกร์ เป็นการละหมาดแบบรวม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรัก ความสามัคคีในระหว่างมุสลิม อีกทั้งเป็นการหาโอกาสสังสรรค์ร่วมกันและแสดงให้เห็นถึงความปรารถนาหนึ่งใจเดียวกัน เพราะเมื่อถึงเวลาละหมาดมุสลิมทั่วโลกจะหันหน้าไปยังทิศทางเดียวกัน คือ นครมักกะฮ์ นอกจากนี้ยังเป็น การทำลายชั้นวรรณะและสร้างภราดรภาพร่วมกัน ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นกษัตริย์หรือขอทาน ทุกคนยืนเคียงกัน ทำละหมาดร่วมกันและหลังจากนั้นจะมีการจับมือหรือกอดกันเพื่อแสดงความเป็นพี่น้องมุสลิม เวลาที่ทำละหมาดจะมีอิหม่ามเป็นผู้นำ ซึ่งผู้ที่จะเป็นอิหม่ามได้นั้นต้องเป็นผู้มีคุณธรรมสูง และมีความรู้ในเรื่องศาสนาเป็นอย่างดี

3. การถือศีลอด การปฏิบัติในข้อนี้เป็นการละเว้นจากการกิน การดื่ม การทำขำ นับตั้งแต่เช้าพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงเย็นเมื่อพระอาทิตย์ตกดินตลอด 1 เดือนและจะกระทำทุกปีในเดือนที่ 9 ทางจันทรคติของศาสนาอิสลามซึ่งเรียกว่าเดือนรอมฎอน การถือศีลอดนี้เป็นการชำระจิตใจให้สะอาด เป็นการปรับปรุงตนเองและฝึกความอดทนในขณะเดียวกันตนเองได้มีโอกาสตระหนักถึงความยากลำบากของคนยากไร้ จะได้เกิดความเห็นใจในผู้ทุกข์ยาก และเป็นการสร้างความเมตตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรุณาให้เกิดขึ้น การถือศีลอดมิได้บังคับทุกคนแต่กำหนดเฉพาะผู้ที่มีร่างกายที่สามารถจะกระทำได้ ผู้เจ็บป่วยที่ร่างกายอ่อนแอมากอาจได้รับการผ่อนผัน ส่วนผู้ที่อยู่ในระหว่างการเดินทาง เมื่อกลับจากการเดินทางแล้วจะต้องถือศีลอดใช้ตามจำนวนวันที่ขาดไป และสำหรับหญิงที่มีประจำเดือน ในช่วงเวลานี้ไม่ต้องถือศีลอดในวันนั้น ๆ แต่ต้องถือศีลอดใช้ตามจำนวนวันที่ขาดหลังจากเดือนรอมฎอนได้ผ่านพ้นไป ผู้ที่ได้รับการยกเว้นในการถือศีลอดบุคคลเหล่านี้ ได้แก่ คนแก่ที่มีสภาพร่างกายไม่อยู่ในสถานะที่จะทนต่อการอดอาหารได้ นอกจากนี้คนป่วยเรื้อรัง หญิงมีครรภ์แก่ แม่ที่ต้องให้นมลูก และบุคคลที่ทำงานหนัก บุคคลเหล่านี้อาจใช้วิธีชดเชยด้วยการบริจาคอาหารแก่คนยากจน 1 วัน ต่อ 1 คน ด้วยอาหารที่มีคุณภาพตามที่ตนบริโภค ตามจำนวนวันที่ขาดไป หรืออาจใช้วิธีจ่ายเงินเป็นค่าอาหารแก่คนยากไร้ก็ได้

4. การบริจาคทาน ศาสนาอิสลามเรียกการบริจาคทานนี้ว่า ซะกาต (Zakat) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้มีฐานะได้ตระหนักถึงหน้าที่ของตนที่จะต้องช่วยเหลือผู้อื่น อันเป็นการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการลดช่องว่างระหว่างชนชั้นวรรณะ การกระจายความมั่งคั่งไปสู่ชุมชน และเป็นการละความยึดมั่นถือมั่น ในแต่ละปีชาวมุสลิมทุกคนต้องสำรวจทรัพย์สินของตน และจะต้องจ่ายซะกาตร้อยละ 2.5 ซึ่งการบริจาคทานนี้ไม่ได้หมายความว่าทรัพย์สินที่เป็นธนบัตรเท่านั้น แต่รวมไปถึงพืชผลสินค้าและปศุสัตว์ที่ครอบครอง บุคคลที่จะได้รับการบริจาคทานนั้น ในคัมภีร์อัลกุรอานได้กำหนดไว้มี 8 ประการคือ

1. คนอนาถา หรือเด็กกำพร้า
2. คนขัดสน
3. ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นทางการในการรวบรวมเงินบริจาค
4. ผู้รับอิสลามในระยะแรก ๆ
5. ทาสที่หาเงินเพื่อตนเอง
6. ผู้มีหนี้
7. ผู้เผยแพร่ศาสนา
8. ผู้ขาดเงินในการเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมของตนเอง

5. การประกอบพิธีฮัจญ์ การปฏิบัติในข้อนี้ไม่ได้เป็นการบังคับทุกคน แต่สำหรับบุคคลที่มีความสามารถ กล่าวคือ มีกำลังร่างกายแข็งแรงและมีทรัพย์สินมากพอที่จะเดินทางและใช้จ่ายในการกินอยู่ตลอดการเดินทาง พิธีฮัจญ์นี้กระทำที่นครมักกะฮ์ ผู้ที่บำเพ็ญฮัจญ์จะต้องแต่งกายตามแบบแผนที่กำหนดกล่าวคือ ชายนุ่งห่มด้วยผ้าขาว 2 ผืน คือ นุ่งผืน ห่มผืน ส่วนหญิงแต่งตามธรรมดาปกปิดร่างกายอย่างมิดชิด ผลที่เกิดจากการทำพิธีฮัจญ์นี้จะช่วยให้บุคคลมีความเห็นใจต่อกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และมีความอดทนอย่างแรงกล้า ในขณะที่เดียวกันเป็นการสร้างความสามัคคี และความเสมอภาคระหว่างมุสลิมทั่วทุกมุมโลกที่มาาร่วมกัน (สมร, 2539)

อาหารตามหลักศาสนาอิสลาม

การบริโภคอาหารเป็นวัฒนธรรมอีกประการหนึ่งที่ทำให้มุสลิมแตกต่างไปจากศาสนาอื่น ๆ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะอาหารที่ห้ามรับประทานของชาวมุสลิม

1.1 อาหารที่มาจากสัตว์ ได้แก่

1.1.1 หมู หมูป่า สุนัข งู ลิง

1.1.2 สัตว์กินเนื้อเป็นอาหารที่มีเขี้ยวเล็บ เช่น สิงห์โต เสือ หมี และ

สัตว์ชนิดอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

1.1.3 สัตว์มีพิษหรือสัตว์นำโรค เช่น หนู ตะขาบ แมลงป่องและสัตว์

ชนิดอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

1.1.4 สัตว์ที่ไม่อนุญาตฆ่าตามหลักของศาสนาอิสลาม เช่น มด ผึ้ง และ

นกหัวขวาน

1.1.5 สัตว์ที่พิจารณาโดยทั่วไปแล้วเป็นสัตว์ที่น่ารังเกียจ เช่น เหา แมลงวัน

หนอน และสัตว์ชนิดอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

1.1.6 สัตว์ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับลา

1.1.7 สัตว์ที่มีพิษและเป็นสัตว์อันตรายทุกชนิด

1.1.8 สัตว์อื่น ๆ ที่ไม่ได้เชือดตามหลักศาสนาอิสลาม

1.1.9 เลือด

1.2 อาหารที่มาจากพืช ได้แก่พืชที่มีพิษและเป็นอันตรายทุกชนิด

1.3 เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือที่มีส่วนผสมที่เป็นอันตรายและเป็นพิษ

2. วิธีการเชือดและการฆ่า

2.1 คนเชือดต้องเป็นคนมุสลิมและมีความรู้เกี่ยวกับการเชือดสัตว์ตามหลักศาสนา

อิสลาม

2.2 สัตว์ที่จะนำมาเชือดต้องเป็นสัตว์ที่หลักการของอิสลามกำหนดว่าเป็นสัตว์ที่

เชือดได้

2.3 สัตว์ที่จะนำมาเชือดต้องเป็นสัตว์ที่ยังมีชีวิตอยู่ หรือลงความเห็นว่ายังมีชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ของสมุทคณณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

อยู่ในระหว่างที่กำลังเชือด

2.4 หัวของสัตว์จะต้องหันไปทางกิบละห์

2.5 จะต้องมีการกล่าวคำว่าบิสมิลละห์

2.6 มีดที่ใช้จะต้องคมและจะต้องไม่มีการนำออกกลางคันในระหว่างที่กำลังเชือดอยู่

2.7 การเชือดต้องให้หลอดลม หลอดอาหาร เส้นเลือดใหญ่ และเส้นเลือดดำ

ที่คอหอยตัดขาด (บรรจง, 2542)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

เครื่องหมายฮาลาล

ความเป็นมาของเครื่องหมายฮาลาล

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา กระทรวงพาณิชย์โดยกรมส่งเสริมการส่งออก ได้มีโครงการส่งเสริมการส่งออกอาหารมุสลิมร่วมกับสำนักจุฬาราชมนตรี โดยเริ่มตั้งแต่การออกแบบเครื่องหมายฮาลาล ซึ่งประเด็นสำคัญของโครงการคือการใช้เครื่องหมายฮาลาลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ การใช้เครื่องหมายรับรองนี้ต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบที่ถูกต้องและได้มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ นอกจากนี้ได้มีการจดทะเบียนรับรองเครื่องหมายฮาลาลในรูปแบบใหม่ คือ รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งพิธีมอบเครื่องหมายรับรองอย่างเป็นทางการได้กระทำขึ้น ณ สำนักจุฬาราชมนตรี เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 โดยนายชูชีพ หาญสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในขณะนั้น เป็นผู้มอบเครื่องหมายรับรองฮาลาลดังกล่าวให้กับนายประเสริฐ มะหะหมัด จุฬาราชมนตรีในขณะนั้น โดยให้สำนักจุฬาราชมนตรีเป็นผู้มีสิทธิ์ในการให้และยกเลิกการใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาล (ภาพที่ 3, 4, 5)

ขั้นตอนการขอใช้เครื่องหมายฮาลาลของสำนักจุฬาราชมนตรี

ในประเทศไทยการขออนุญาตใช้เครื่องหมายฮาลาล และหนังสือรับรองการผลิตอาหารฮาลาล ผู้ผลิตจะต้องติดต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักจุฬาราชมนตรีมีขั้นตอนการขอใช้เครื่องหมาย (ภาพที่ 2) มีดังนี้

1. ผู้ขอ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล (ผู้ผลิต)
2. เอกสารและหลักฐานประกอบ
 - 2.1 หลักฐานแสดงสถานภาพของผู้ขอ
 - 2.2 แบบฟอร์มคำขอของสำนักจุฬาราชมนตรี
 - 2.3 ใบอนุญาตผลิตอาหาร แบบ อ. 2 (ถ้ามี)
 - 2.4 คำขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร (ถ้ามี)
 - 2.5 ใบสำคัญการใช้ผลากอาหาร แบบ อ. 1 พร้อมตัวอย่าง (ถ้ามี)
 - 2.6 แผนที่แสดงที่ตั้งโรงงานผลิตพอสังเขป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 รายละเอียดในการผลิต ขั้นตอนการผลิต วัตถุดิบที่ใช้ และตัวอย่างผลิตภัณฑ์

3. สำนักจุฬาราชมนตรีได้รับเรื่องแล้ว พิจารณาตรวจสอบเอกสารและส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ไปวิเคราะห์ แล้วแต่กรณีและนัดหมายเข้าชมโรงงาน และขั้นตอนการผลิต โดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่สำนักจุฬาราชมนตรีรับเรื่องตรวจสอบ วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์จนถึงวันนัดหมายเข้าชมโรงงานภายใน 30 วัน

4. สำนักจุฬาราชมนตรีส่งคณะกรรมการเข้าตรวจสอบวิธีการผลิต กระบวนการผลิต ขั้นตอนการทำความสะอาด ตลอดจนการเก็บรักษา

5. ผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ว่าผ่านการตรวจสอบ หรือไม่ ถ้าการตรวจสอบไม่ผ่าน สำนักจุฬาราชมนตรีทำหนังสือแจ้งเหตุผลที่ไม่ผ่าน เมื่อผู้ผลิตรับทราบให้ดำเนินการแก้ไขและแจ้งให้สำนักจุฬาราชมนตรีทราบ และนัดหมายไปตรวจสอบใหม่ ถ้าผลการตรวจสอบผ่าน สำนักจุฬาราชมนตรีมีหนังสือแจ้งผู้ผลิตทราบ

6. การทำสัญญาระหว่างสำนักจุฬาราชมนตรีกับผู้ผลิต ใช้ระยะเวลาภายใน 30 วัน โดยใช้เอกสารต่อไปนี้

6.1. หนังสือแต่งตั้งที่ปรึกษาฝ่ายศาสนาอิสลาม

6.2. บัตรเข้าตรวจสอบโรงงาน ไม่ระบุชื่อ สามารถเข้าชมโรงงานตลอดเวลาทำ

การจำนวน 5 ฉบับ

เมื่อลงนามในสัญญาแล้ว สำนักจุฬาราชมนตรีออกเลขหมายฮาลาล ให้และนัดรับหนังสือรับรองให้ใช้เครื่องหมายฮาลาล ภายใน 30 วัน

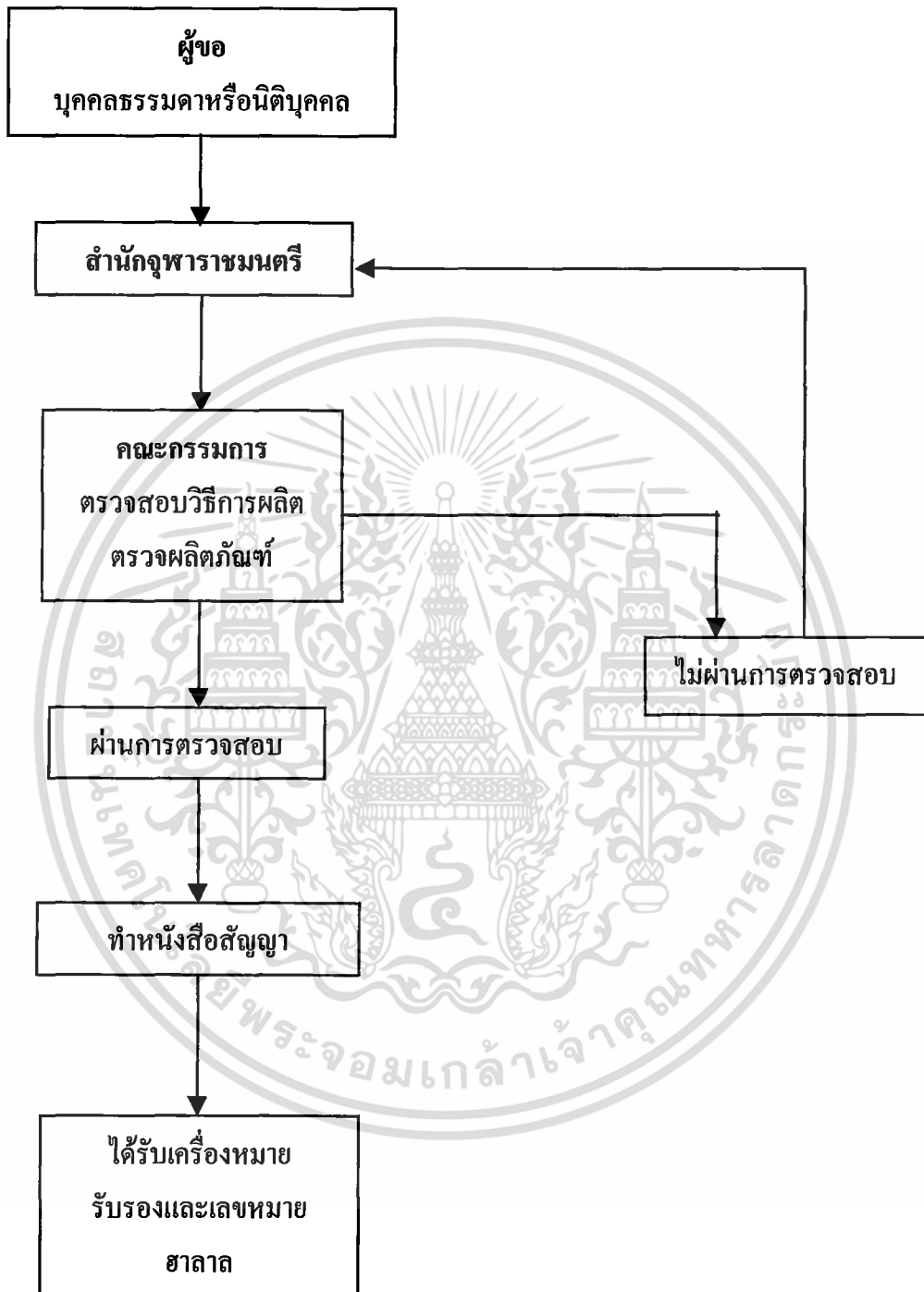
7. ระยะเวลาของหนังสือรับรองการใช้เครื่องหมายฮาลาล อนุญาตไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี ผู้ผลิตจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของสำนักจุฬาราชมนตรีและและสัญญาอย่างเคร่งครัด

8. ค่าใช้จ่ายในการขอมิเครื่องหมายฮาลาล จากสำนักจุฬาราชมนตรี ประกอบด้วยแบบคำขอใบอนุญาต และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปตรวจสอบของคณะกรรมการ

9. การควบคุมการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับเครื่องหมายฮาลาล สำนักจุฬาราชมนตรีจะส่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายควบคุมตรวจสอบไปดูแลการผลิตเป็นประจำ

10. ผู้ทำผิดสัญญาระเบียบปฏิบัติหรือผลิตผิดหลักการของศาสนาอิสลาม สำนักจุฬาราชมนตรีจะยกเลิกการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายฮาลาลทันที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการขอมิและขอใช้เครื่องหมายฮาลาลจากสำนักจุฬาราชมนตรี
ที่มา: (สนิท, 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SHEIKHUL ISLAM OFFICE

HL No.

ภาพที่ 3 เครื่องหมายฮาลาลภาษาอังกฤษ¹

ภาพที่ 4 เครื่องหมายฮาลาลภาษาไทย¹

مَجْلِسُ شَيْخِ الْإِسْلَامِ
رقم التسجيل

ภาพที่ 5 เครื่องหมายฮาลาลภาษาอารบิก¹

หมายเหตุ¹ สีของสัญลักษณ์นี้ได้ถูกกำหนดตายตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อกำหนดในการใช้เครื่องหมายฮาลาล

ภายหลังจากที่ผู้ขอได้รับเครื่องหมายฮาลาลแล้ว จะต้องทำหนังสือสัญญาการรับรองผลิตภัณฑ์ตามหลักการศาสนาอิสลามกับสำนักจุฬาราชมนตรี โดยมีข้อตกลงดังนี้

1. ผู้ขอใช้เครื่องหมายจะต้องอธิบายในสัญญาว่า ผลิตภัณฑ์คืออะไรและมีโรงงานผลิตตั้งอยู่ที่ใด
2. ผู้ขอจะต้องดำเนินการผลิตอย่างถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม ตลอดจนขั้นตอนการทำความสะอาดต้องถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม เช่นเดียวกับที่ผู้ขอได้สาธิตขั้นตอนการผลิตให้คณะกรรมการสำนักจุฬาราชมนตรีได้ดู
3. ผู้ขอต้องไม่นำสิ่งที่ศาสนาบัญญัติห้ามมาร่วมผลิต หรือให้อุปกรณ์ในการผลิตด้วยเครื่องเดียวกันในโรงงาน
4. ผู้ขอต้องแต่งตั้งที่ปรึกษาฝ่ายศาสนาอิสลาม 1 ท่าน ซึ่งเป็นบุคคลที่สำนักจุฬาราชมนตรีเห็นชอบ
5. ผู้ขอต้องออกบัตรให้ฝ่ายที่หนึ่งจำนวน 5 บัตร ผู้ถือบัตรมีอำนาจเข้าตรวจสอบกรรมวิธีการผลิตในโรงงานดังกล่าวตามข้อที่ 1 ได้ตลอดเวลาทำงาน
6. การกระทำใดที่ฝ่ายผู้ขอได้กระทำไปในการที่ผิดต่อหลักการศาสนาอิสลาม ผู้ขอจะอ้างว่าไม่รู้หลักการศาสนาอิสลาม ไม่ได้
7. ถ้าผู้ขอจะส่งผลิตภัณฑ์ของตนออกนอกประเทศ ไม่ว่าจะในนามของฝ่ายผู้ขอหรือในนามบุคคลอื่นผู้ขอต้องแจ้งให้สำนักจุฬาราชมนตรีทราบเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนว่าจะส่ง ไปยังองค์ใด ประเทศใด จำนวนเท่าใดทุกครั้ง
8. หากที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบรายงานให้สำนักจุฬาราชมนตรีทราบว่าผู้ขอไม่ปฏิบัติตามสัญญา ข้อหนึ่งข้อใด หรือปฏิเสธการเข้าตรวจผลิตภัณฑ์ สำนักจุฬาราชมนตรีมีสิทธิ์บอกเลิกการรับรองได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องบอกล่วงหน้า
9. หากหนังสือสัญญาการรับรองและหนังสือรับรองผลิตภัณฑ์ต้องยกเลิกหรือสิ้นสุดลงตามวาระ ด้วยกรณีใดก็ตามฝ่ายผู้ขอต้องมอบเอกสารการรับรองต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องหมายคำว่ฮาลาล ทั้งหมด แก่ฝ่ายที่หนึ่งหรือคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อดำเนินการ
10. ไม่ว่ากรณีใดที่สำนักจุฬาราชมนตรีบอกเลิกการรับรองผู้ขอจะเรียกร้องหรือฟ้องร้องค่าเสียหายใด ๆ จากสำนักจุฬาราชมนตรีไม่ได้ทุกกรณี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษาและผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิมใน 27 เขตของกรุงเทพมหานครที่เป็นชาวมุสลิม จากแบบสอบถามจำนวน 405 ตัวอย่าง จะทำการเสนอผลของการศึกษาข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม ทักษะคิดและความคิดเห็นของชาวมุสลิมที่มีต่อพฤติกรรม การซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล และจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 405 คน พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชายจำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 63.50 เพศหญิงจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	257	63.50
หญิง	148	36.50
รวม	405	100.00

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 ช่วงอายุ 20-29 มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 ช่วงอายุ 30-39 มีจำนวน 110 คน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คิดเป็นร้อยละ 27.20 ช่วงอายุ 40-49 มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 ช่วงอายุ 50-59 มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.20 และอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	86	21.20
20 -29 ปี	99	24.40
30 -39 ปี	110	27.20
40 -49 ปี	67	16.50
50 -59 ปี	29	7.20
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	14	3.50
รวม	405	100.00

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 มัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. มีจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 อนุปริญญา หรือ ปวส. มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ปริญญาตรี มีจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 25.90 สูงกว่าปริญญาตรี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 (ตารางที่ 4)

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพนักเรียน นักศึกษา มีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 ราชการมีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 พนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.10 รับจ้างมีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16.50 แม่บ้านมีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 ยังไม่ประกอบอาชีพมีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	49	12.10
มัธยมศึกษาตอนต้น	38	9.40
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	135	33.30
อนุปริญญา หรือ ปวส.	69	17.00
ปริญญาตรี	105	25.90
สูงกว่าปริญญาตรี	9	2.30
รวม	405	100.00

ตารางที่ 5 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียนหรือนักศึกษา	104	25.70
รับราชการ	40	9.90
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	26	6.40
พนักงานบริษัทเอกชน	67	16.50
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	41	10.10
รับจ้าง	67	16.50
แม่บ้าน	53	13.10
ยังไม่ประกอบอาชีพ	7	1.80
รวม	405	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท มีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 30.60 มีช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 มีช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 มีช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 มีช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,001 บาท ขึ้นไป มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับรายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5,000 บาท	146	36.00
5,000-10,000 บาท	124	30.60
10,001-15,000 บาท	88	21.70
15,001-20,000 บาท	21	5.20
20,001-25,000 บาท	15	3.70
ตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไป	11	2.80
รวม	405	100.00

รายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยต่อวันของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยต่อวันน้อยกว่า 75 บาท หรือน้อยกว่า 2,250 บาทต่อเดือน มีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.40 มีรายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยต่อวันประมาณ 75-149 บาท หรือประมาณ 2,250-4,470 บาทต่อเดือน มีจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 มีรายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยต่อวันประมาณ 150-224 บาท หรือประมาณ 4,500-6,720 บาทต่อเดือน มีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 มีรายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยต่อวันประมาณ 225-300 บาท หรือประมาณ 6,750-9,000 บาทต่อเดือน มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 มีรายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยต่อวันมากกว่า 300 บาท หรือมากกว่า 9,000 บาทต่อเดือน มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20 (ตารางที่ 7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 รายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยต่อวันของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยต่อวัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 75 บาท	127	31.40
75-149 บาท	172	42.50
150-224 บาท	75	18.50
225-300 บาท	22	5.40
มากกว่า 300 บาท	9	2.20
รวม	405	100.00

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม

การซื้อผลิตภัณฑ์อาหารของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจมีจำนวนผู้ที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อบริโภคสำหรับครอบครัวด้วยตัวเอง มีจำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 และมีผู้ที่ไม่ได้ทำการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อบริโภคด้วยตัวเองมีจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.20 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การซื้อผลิตภัณฑ์อาหารของผู้ตอบแบบสอบถาม

การซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ซื้อด้วยตัวเอง	230	56.80
ไม่ได้ซื้อด้วยตัวเอง	175	43.20
รวม	405	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร

จากการสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามนิยมไปซื้อสินค้าที่ร้านค้าปลีกทั่วไปหรือร้านค้าสะดวกซื้อที่มีจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 รองลงมา คือ ตลาดสด มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 30.60 จากซูเปอร์มาร์เก็ตในห้างสรรพสินค้า มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 สหกรณ์ร้านค้าในชุมชนมุสลิม มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 แหล่งที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารของผู้ตอบแบบสอบถาม

แหล่งที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ร้านค้าปลีกทั่วไปหรือร้านค้าสะดวกซื้อ	144	35.60
ตลาดสด	124	30.60
ซูเปอร์มาร์เก็ตในห้างสรรพสินค้า	108	26.70
สหกรณ์ในชุมชนของชาวมุสลิม	29	7.10
รวม	405	100.00

เหตุผลที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารจากแหล่งดังกล่าว

จากการสำรวจพบว่าสาเหตุที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามซื้อผลิตภัณฑ์อาหารจากแหล่งดังกล่าวเพราะสะดวกในการซื้อหา มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 มีสินค้าให้เลือกมาก มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 ราคาถูกกว่าที่อื่น มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 สินค้าใหม่เชื่อถือได้ มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 ร้านค้าให้บริการดี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 อื่น ๆ คือ ไม่มีแหล่งที่ซื้อให้เลือก ซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้ว่าขายอาหารที่ถูกต้องตามหลักศาสนา มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 (ตารางที่ 10)

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่เครื่องหมายฮาลาล

จากการสำรวจผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 405 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารกับความถูกต้องตามหลักศาสนาเป็นอันดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.99 รองลงมาคือ ตราเครื่องหมายฮาลาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.28 และคุณค่าทางอาหาร มีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.20 ด้านคุณภาพของสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.97 ด้านราคา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.50 ด้านความสะดวกในการซื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.09 ด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.54 ด้านการจัดการส่งเสริมการขาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.05 ด้านการโฆษณา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ด้านคำแนะนำของผู้ที่เคยบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ด้านชื่อเสียงของตราสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และด้านผลิตภัณฑ์ที่มียี่ห้อแปลกใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.77 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 เหตุผลที่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารจากแหล่งดังกล่าว

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สะดวกในการซื้อหา	163	40.20
มีสินค้าให้เลือกมาก	108	26.70
ราคาถูกกว่าที่อื่น	67	16.50
สินค้าใหม่เชื่อถือได้	57	14.10
ร้านค้าให้บริการดี	7	1.70
อื่น ๆ	3	0.80
รวม	405	100.00

ผู้ตอบแบบสอบถามเคยซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

จากการสำรวจมีผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยซื้อหรือเคยใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 96.80 และผู้ที่ไม่เคยหรือไม่แน่ใจมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.20 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ผู้ตอบแบบสอบถามเคยซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคยซื้อหรือเคยใช้	392	96.80
ไม่เคยหรือไม่แน่ใจ	13	3.20
รวม	405	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่พิจารณาให้นำนักความสำคัญของแต่ละปัจจัยต่อกัน

ปัจจัย	ระดับนำนักความสำคัญที่ให้												รวม	ค่าเฉลี่ย	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
ความถูกต้อง															
ตามหลักศาสนา	270	60	22	20	4	5	-	10	2	6	4	2	405	10.99	
เครื่องหมาย															
ฮาลาล	56	169	42	30	30	9	14	10	6	5	28	6	405	9.28	
คุณค่าทาง															
อาหาร	26	69	138	87	30	13	9	9	4	10	7	3	405	9.02	
คุณภาพ															
ของสินค้า	8	28	67	84	98	41	18	22	16	7	9	7	405	7.97	
ราคา	12	20	61	80	65	54	35	18	15	14	14	17	405	7.50	
ความสะดวก															
ในการซื้อหา	15	26	45	45	39	70	87	8	23	17	14	16	405	7.09	
รูปแบบ															
บรรจุภัณฑ์	-	5	9	13	43	111	49	45	36	34	36	24	405	5.54	
การส่งเสริม															
การขาย	8	16	5	26	17	27	50	55	89	42	40	30	405	5.06	
การโฆษณา	3	4	2	11	26	24	54	95	49	58	43	36	405	4.61	
คำแนะนำของ															
ผู้ที่เคยบริโภค	7	5	6	5	18	13	26	76	81	90	55	23	405	4.30	
ชื่อเสียงของ															
ตราสินค้า	2	5	3	8	29	22	25	43	41	70	81	76	405	3.81	
สินค้านี้หือ															
แปลกใหม่	2	1	2	-	5	18	27	24	42	48	71	165	405	2.77	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล

จากผู้บริโภคที่เคยซื้อหรือเคยใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาลจำนวน 392 คน พบว่าส่วนใหญ่ผู้บริโภคเลือกซื้อเพราะความถูกต้องตามหลักศาสนาจำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 รองลงมาคือมั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัยในการบริโภคมีจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 ฉลากแสดงข้อมูลระบุสาระสำคัญที่ต้องการเพียงพอมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 เป็นเพราะปัจจัยอื่น ๆ คือ ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการมีเครื่องหมายฮาลาลอยู่แล้ว ซื้อผลิตภัณฑ์นั้นด้วยความเคยชิน มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ปัจจัยที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล¹

ปัจจัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความถูกต้องตามหลักศาสนา	207	53.00
มั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัยในการบริโภค	123	31.00
ฉลากแสดงข้อมูลระบุสาระสำคัญที่ต้องการเพียงพอ	56	14.50
อื่นๆ	6	1.50
รวม	392	100.00

หมายเหตุ¹ ศึกษาเฉพาะผู้ที่เคยซื้อหรือเคยใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลจำนวน 392 คน

ความพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล

จากผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยซื้อหรือเคยใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาลจำนวน 405 คน พบว่าความพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่วัดจากการให้คะแนน ซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 0-10 โดยมี 10 เป็นคะแนนที่สูงที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามให้ 1 คะแนนหรือคิดเป็น 10 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.30 ให้ 2 คะแนนหรือคิดเป็น 20 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 0.50 ให้ 3 คะแนนหรือคิดเป็น 30 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.30 ให้ 4 คะแนนหรือคิดเป็น 40 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.00 ให้ 5 คะแนนหรือคิดเป็น 50 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 53 คนคิดเป็นร้อยละ 13.50 ให้ 6 คะแนนหรือคิดเป็น 60 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 42 คนคิดเป็นร้อยละ 10.70 ให้ 7 คะแนนหรือคิดเป็น 70 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 66 คนคิดเป็นร้อยละ 16.80 ให้ 8 คะแนนหรือคิดเป็น 80 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 82 คนคิดเป็นร้อยละ 20.90 ให้ 9 คะแนน หรือคิดเป็น 90 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 86 คนคิดเป็นร้อยละ 21.90 ให้ 10 คะแนนหรือคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 51 คนคิดเป็นร้อยละ 13.10 (ตารางที่ 14) และจากการคำนวณจะพบว่าค่าเฉลี่ยของความพอใจที่ผู้บริโภคให้กับผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาลอยู่ที่ 7.31 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคมีความพอใจในผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาลค่อนข้างมาก ข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนนี้จึงสรุปได้ว่าเครื่องหมายฮาลาลสร้างความพอใจและเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารของผู้ตอบแบบสอบถามด้วย

ตารางที่ 14 ความพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล¹

คะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	1	0.30
2	2	0.50
3	1	0.30
4	8	2.00
5	53	13.50
6	42	10.70
7	66	16.80
8	82	20.90
9	86	21.90
10	51	13.10
รวม	392	100.00

หมายเหตุ¹ ศึกษาเฉพาะผู้ที่เคยซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลจำนวน 392 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามซื้อผลิตภัณฑ์อาหารโดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมายฮาลาล

จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยซื้อหรือไม่แน่ใจว่าเคยใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลจำนวน 13 คน พบว่ามีผู้บริโภคไม่สนใจเครื่องหมายฮาลาลบนฉลากผลิตภัณฑ์จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 รองลงมาคือ พอใจผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานอื่นมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 และไม่รู้จักเครื่องหมายฮาลาลและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ตราสินค้าที่มีชื่อเสียงมีจำนวนอย่างละ 1 คนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 7.70 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามซื้อผลิตภัณฑ์อาหารโดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมายฮาลาล¹

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่สนใจเครื่องหมายฮาลาลบนฉลากผลิตภัณฑ์	7	53.80
พอใจผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานอื่น	4	30.80
เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นตราสินค้าที่มีชื่อเสียง	1	7.70
ไม่รู้จักเครื่องหมายฮาลาล	1	7.70
รวม	13	100.00

หมายเหตุ¹ ศึกษาเฉพาะผู้ที่ไม่เคยซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลจำนวน 13 คน

เหตุผลที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในเครื่องหมายฮาลาล

จากการสำรวจผู้บริโภคจำนวน 405 คน พบว่าผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในองค์กรที่ออกเครื่องหมายฮาลาล มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 รองลงมาคือ การยอมรับของชาวมุสลิมส่วนใหญ่ มีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 ความเชื่อมั่นในการพิจารณาด้วยตนเอง มีจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 25.90 การประชาสัมพันธ์มาตรฐานของเครื่องหมายฮาลาล มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 การโฆษณาามีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 อื่น ๆ คือ มีเครื่องหมายเดียวที่การใช้กับผลิตภัณฑ์อาหารซึ่งระบุว่ามุสลิมสามารถรับประทานได้ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70 (ตารางที่ 16)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 16 เหตุผลที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในเครื่องหมายฮาลาล

ความเชื่อมั่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
องค์การที่ออกเครื่องหมายฮาลาล	139	34.30
การยอมรับของคนในสังคมชาวมุสลิมส่วนใหญ่	128	31.60
ความเชื่อมั่นในการพิจารณาด้วยตนเอง	105	25.90
การประชาสัมพันธ์มาตรฐานของ เครื่องหมายฮาลาล	26	6.40
การโฆษณา	4	1.10
อื่น ๆ	3	0.70
รวม	405	100.00

ตอนที่ 3 ทศนคติและความคิดเห็นของชาวมุสลิมที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อขายอาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

ทศนคติเกี่ยวกับความถูกต้องตามหลักศาสนาของผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

จากการสำรวจผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า มีทศนคติที่เกี่ยวกับความถูกต้องตามหลักศาสนาของผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลที่วัดได้จากการให้คะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งให้คะแนนตั้งแต่ 0-10 โดยให้ 10 เป็นคะแนนสูงสุดพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม ให้คะแนนเป็น 0 หรือคิดเป็น 0 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 0.50 ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามให้คะแนน 1 ให้ 2 คะแนนหรือคิดเป็น 20 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 0.70 ให้ 3 คะแนนหรือคิดเป็น 30 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.20 ให้ 4 คะแนนหรือคิดเป็น 40 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 1 ให้ 5 คะแนนหรือคิดเป็น 50 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 67 คนคิดเป็นร้อยละ 16.50 ให้ 6 คะแนนหรือคิดเป็น 60 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 28 คนคิดเป็นร้อยละ 6.90 ให้ 7 คะแนนหรือคิดเป็น 70 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 60 คนคิดเป็นร้อยละ 14.80 ให้ 8 คะแนนหรือคิดเป็น 80 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 90 คนคิดเป็นร้อยละ 22.20 ให้ 9 คะแนนหรือคิดเป็น 90 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 80 คนคิดเป็นร้อยละ 19.80 และให้คะแนนเต็ม 10 หรือคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ มีจำนวน 70 คนคิดเป็นร้อยละ 17.40 (ตารางที่ 17) และจากการคำนวณจะพบว่าค่าเฉลี่ยของทศนคติเกี่ยวกับความถูกต้องตามหลักศาสนาของผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาลอยู่ที่ 7.62 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลว่ามีความถูกต้องตามหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของศาสนาค่อนข้างสูง เครื่องหมายฮาลาลจึงเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ต้องการความถูกต้องตามหลักการของศาสนา

ตารางที่ 17 ทศนคติเกี่ยวกับความถูกต้องตามหลักศาสนาของผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล

ระดับความเชื่อมั่นในความถูกต้องตามหลักศาสนา ของผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0	2	0.50
1	-	-
2	3	0.70
3	1	0.20
4	4	1.00
5	67	16.50
6	28	6.90
7	60	14.80
8	90	22.20
9	80	19.80
10	70	17.40
รวม	405	100.00

การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาล

จากการสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 405 คน พบว่ามีผู้บริโภคจำนวน 85 คน คิดว่าขณะนี้มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาลเพียงพออยู่แล้วคิดเป็นร้อยละ 21.00 และผู้ตอบแบบสอบถามที่คิดว่าการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาลยังไม่เพียงพอจำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 79.00 (ตารางที่ 18)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 18 การเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาล

การเผยแพร่ข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพียงพอ	85	21.00
ยังไม่เพียงพอ	320	79.00
รวม	405	100.00

ประเภทของสื่อที่ควรเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาล

จากการสำรวจผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าขณะนี้การเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาลยังไม่เพียงพอ พบว่าควรเผยแพร่ข่าวสารให้เพิ่มขึ้น โดยผ่านสื่อทางโทรทัศน์มีจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมาคือ สิ่งตีพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10 สื่อโดยบุคคลชาวมุสลิม เช่น ครูสอนศาสนา จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 สื่อผ่านทางวิทยุ มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ประเภทของสื่อที่ควรเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาล¹

ประเภทของสื่อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	165	51.60
สิ่งตีพิมพ์	74	23.10
บุคคลชาวมุสลิม	51	15.90
วิทยุ	30	9.40
รวม	320	100.00

หมายเหตุ¹ ศึกษาเฉพาะผู้ที่เห็นว่าควรเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาลยังไม่เพียงพอจำนวน 320 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเปลี่ยนแปลงถ้าผู้ตอบแบบสอบถามทราบข้อมูลผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเพิ่มขึ้น

จากการสำรวจผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 405 คน พบว่าหากผู้ตอบแบบสอบถามทราบข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายฮาลาลเพิ่มขึ้น ผู้บริโภคจะเปลี่ยนแปลงปริมาณการซื้อผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 รองลงมาคือ ไม่เปลี่ยนแปลงมีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 และไม่แน่ใจมีจำนวน 48 คนคิดเป็นร้อยละ 11.90 (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 การเปลี่ยนแปลงถ้าผู้ตอบแบบสอบถามทราบข้อมูลผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเพิ่มขึ้น

การเปลี่ยนแปลงการซื้อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพิ่มขึ้น	240	59.20
ไม่เปลี่ยนแปลง	117	28.90
ไม่แน่ใจ	48	11.90
รวม	405	100.00

ทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

จากการสำรวจผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 405 คน พบว่ามีทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลโดย เครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์อาหารมีความน่าเชื่อถือถูกเลือกเป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.08 รองลงมาคือ ความหลากหลายของชนิดผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลถูกเลือกเป็นอันดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ราคาของผลิตภัณฑ์อาหารเหมาะสมแล้วถูกเลือกเป็นอันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ผลิตภัณฑ์อาหารที่เครื่องหมายฮาลาลสามารถพบเห็นได้ทั่วไปและหาซื้อได้ง่ายถูกเลือกเป็นอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเหมาะสมแล้วในปัจจุบัน ถูกเลือกเป็นอันดับที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 และสุดท้ายอื่น ๆ เช่น อยากให้ปรับปรุงความน่าเชื่อถือของเครื่องหมายฮาลาล และตรวจสอบกระบวนการผลิตให้บ่อยครั้งมากขึ้น ควบคุมเครื่องหมายฮาลาลไม่ให้มีมากจนเกินไปในสินค้าที่ไม่จำเป็น เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.11 (ตารางที่ 21)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 21 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่พิจารณาให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละความคิดเห็น

ความคิดเห็น	ระดับน้ำหนักความสำคัญที่ให้						รวม	ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6		
เครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์								
อาหารมีความน่าเชื่อถือ	211	94	57	16	17	10	405	5.08
ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมาย								
ฮาลาลมีความหลากหลายน่าพอใจ	86	121	85	70	43	-	405	4.34
ราคาของผลิตภัณฑ์อาหารมีความ								
เหมาะสมแล้ว	46	63	107	95	93	1	405	3.68
การกระจายของผลิตภัณฑ์อาหาร								
ที่มีเครื่องหมายฮาลาลเหมาะสมแล้ว	25	79	96	148	57	-	405	3.67
การเผยแพร่ของผลิตภัณฑ์อาหารที่								
มีเครื่องหมายฮาลาลเหมาะสมแล้ว	36	40	59	74	196	-	405	3.13
อื่นๆ	3	7	1	-	-	394	405	1.11

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานในครั้งนี้จะกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และให้ค่าสถิติทดสอบ คือ

$$\chi^2 = \frac{\sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c (O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

χ^2 คือ ค่าสถิติไคสแควร์

O_{ij} คือ ความสังเกตที่ได้จากแถวที่ i และหลักที่ j

E_{ij} คือ ความคาดหวังที่คาดว่าจะเกิดจากแถวที่ i และหลักที่ j

i คือ ลำดับที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

r คือ ลำดับที่ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- j คือ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
c คือ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด

เขตปฏิเสธ จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อค่านัยสำคัญของการทดสอบแบบ 2 ทาง (significance) ของค่าสถิติทดสอบมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด

เขตยอมรับ จะยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อค่านัยสำคัญของการทดสอบแบบ 2 ทาง (significance) ของค่าสถิติทดสอบมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด

สมมติฐานข้อที่ 1

H_0 : เครื่องหมายฮาลาลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม

H_1 : เครื่องหมายฮาลาลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิมกับการพิจารณาให้น้ำหนักความสำคัญของเครื่องหมายฮาลาล

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ระดับน้ำหนักความสำคัญที่ให้											รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล	62	162	67	18	28	5	23	13	5	6	3	392
ไม่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล	1	9	-	1	-	-	1	1	-	-	-	13
รวมทั้งรวม	63	171	67	19	28	5	24	14	5	6	3	405

จากตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิมกับการพิจารณาให้น้ำหนักความสำคัญของเครื่องหมายฮาลาล โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่ซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายฮาลาล ให้ความสำคัญกับเครื่องหมายฮาลาลในระดับสูง จะเห็นได้จากระดับคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบจะมีค่ามากในช่วงอันดับต้นและลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ผู้บริโภคจะให้ความสำคัญกับเครื่องหมายฮาลาลในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 มีค่าชั้นแห่งความอิสระเท่ากับ 404 และค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นัยสำคัญของการทดสอบแบบ 2 ทางมีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ แสดงว่าผลการทดสอบในข้อนี้ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารของชาวมุสลิมกับการพิจารณาให้น้ำหนักความสำคัญของเครื่องหมายฮาลาล ดังนั้นหากผู้ประกอบการต้องการที่จะขยายตลาดผลิตภัณฑ์อาหารของตนไปยังกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นชาวมุสลิมแล้วก็ควรที่จะดำเนินการขอรับเครื่องหมายฮาลาลจากสำนักจุฬาราชมนตรี เพื่อสร้างความมั่นใจในการเลือกบริโภคและเพิ่มแรงจูงใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารของผู้บริโภค นอกจากนี้ยังช่วยให้การขยายตลาดผลิตภัณฑ์อาหารไปยังกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นชาวมุสลิมของผู้ประกอบการเป็นไปได้ง่าย เพราะผู้บริโภคชาวมุสลิมส่วนใหญ่ยอมรับและเชื่อมั่นในเครื่องหมายฮาลาล

สมมติฐานข้อที่ 2

H_0 :ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

H_1 :ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

ระดับการศึกษา	พฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล
ประถมศึกษา	47
มัธยมศึกษาตอนต้น	36
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	131
อนุปริญญา หรือ ปวส.	66
ปริญญาตรี	103
สูงกว่าปริญญาตรี	9
ผลรวม	392

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 23 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลจำนวน 131 คน รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรีมีจำนวน 103 คน ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 มีค่าไคส์แควร์ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 1.824 ค่าชั้นแห่งความอิสระมีค่าเท่ากับ 5 ส่วนค่านัยสำคัญของผลการทดสอบแบบ 2 ทางมีค่าเท่ากับ 0.873 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้ แสดงว่าผลการทดสอบในข้อนี้ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งสรุปได้ว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของผู้ตอบแบบสอบถามชาวมุสลิม อธิบายได้ว่าถึงแม้ชาวมุสลิมจะมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ก็ยังคงซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเหมือน ๆ กัน

สมมติฐานข้อที่ 3

H_0 : อายุของประชากรไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

H_1 : อายุของประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของประชากรกับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

ระดับช่วงอายุ	พฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล
ต่ำกว่า 20 ปี	82
20 - 9 ปี	96
30 -39 ปี	106
40 -49 ปี	66
50 -59 ปี	28
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	14
ผลรวม	392

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 24 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างระดับระดับช่วงอายุกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่มีช่วงอายุระหว่าง 30-39 ปี เลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลจำนวน 106 คน รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 20-29 ปี มีจำนวน 96 คน ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 มีค่าไคลส์แควร์ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 1.755 ค่าขั้นแห่งความอิสระมีค่าเท่ากับ 5 ส่วนค่านัยสำคัญของผลการทดสอบแบบ 2 ทางมีค่าเท่ากับ 0.882 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้ แสดงว่าผลการทดสอบในข้อนี้ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งสรุปได้ว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับอายุกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของผู้ตอบแบบสอบถามชาวมุสลิมอธิบายได้ว่าถึงแม้ชาวมุสลิมจะมีระดับอายุที่แตกต่างกันก็จะยังคงซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเหมือน ๆ กัน

สมมติฐานข้อที่ 4

H_0 : รายได้ของประชากรไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

H_1 : รายได้ของประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของประชากรกับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

ระดับรายได้	พฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล
น้อยกว่า 5,000 บาท	140
5,000-10,000 บาท	122
10,001-15,000 บาท	86
15,001-20,000 บาท	20
20,001-25,000 บาท	14
ตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไป	10
ผลรวม	392

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 25 เป็นความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของประชากรกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ไม่น้อยกว่า 5,000 บาท และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลจำนวน 140 คน รองลงมาคือ มีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 122 คน ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 มีค่าไคส์แควร์ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 3.611 ค่าชั้นแห่งความอิสระมีค่าเท่ากับ 5 ส่วนค่านัยสำคัญของผลการทดสอบแบบ 2 ทางมีค่าเท่ากับ 0.607 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้ แสดงว่าผลการทดสอบในข้อนี้ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งสรุปได้ว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของประชากรกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของผู้ตอบแบบสอบถามชาวมุสลิม อธิบายได้ว่าไม่ว่าชาวมุสลิมจะมีระดับรายได้เท่าใดก็ตามจะยังคงเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเหมือน ๆ กัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

อาหารฮาลาลของชาวมุสลิม คือ อาหารที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งห้ามในการรับประทานอาหารที่มีส่วนประกอบของเนื้อสัตว์บางชนิด เช่น หมู สุนัข งู ลิง สัตว์มีพิษและที่เป็นอันตรายทุกชนิด สัตว์ที่ไม่ได้ฆ่าตามหลักของศาสนา สัตว์ที่พิจารณาแล้วว่าเป็นที่รังเกียจ เช่น แมลงวัน เป็นต้น ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงบางส่วนของข้อห้ามตามหลักศาสนา แต่เนื่องจากปัจจุบันมีผู้ประกอบการที่มีใจชาวมุสลิมได้เข้ามามีบทบาทในการผลิตอาหารเพื่อจำหน่ายให้แก่ชาวมุสลิมมากขึ้น ความต้องการให้องค์กรทางศาสนาอิสลามรับรองเครื่องหมายฮาลาลจึงมีสูงขึ้นด้วย ทางสำนักจุฬาราชมนตรีได้เห็นถึงความสำคัญในส่วนนี้ จึงได้ออกแบบและจดทะเบียนลิขสิทธิ์เครื่องหมายฮาลาลขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคชาวมุสลิมที่อยู่ในประเทศไทยสามารถเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักศาสนาได้อย่างมั่นใจ หลังจากนั้นผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าประเภทอาหารก็ได้ทำการขอใช้เครื่องหมายฮาลาลจากสำนักจุฬาราชมนตรีเป็นจำนวนมากขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ของตน

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชายจำนวน 257 คน เพศหญิงจำนวน 148 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีระดับช่วงอายุระหว่าง 30-39 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีพส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามคือ นักเรียน นักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท รายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยวันละ 75-149 บาท หรือประมาณ 2,250-4,470 บาทต่อเดือน และจากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 3 และ 4 จะพบว่าทั้งระดับการศึกษา อายุและรายได้ของประชากรนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าไม่ว่าชาวมุสลิมจะมีระดับการศึกษา อายุและรายได้อยู่ในระดับใดก็จะต้องการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล โดยมุ่งเน้นที่ความถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามเป็นหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อใช้ในครอบครัวด้วยตนเอง โดยแหล่งที่ซื้อคือร้านค้าปลีกทั่วไปหรือร้านค้าสะดวกซื้อ เพราะความสะดวกในการซื้อ และเมื่อผู้ตอบแบบสอบถามจะตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารแล้วโดยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับความถูกต้องตามหลักศาสนา รองลงมาคือเครื่องหมายฮาลาล คุณค่าทางอาหาร คุณภาพของสินค้า ราคา ความสะดวกในการซื้อหา รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ การส่งเสริมการขาย การโฆษณา คำแนะนำของผู้ที่เคยบริโภค ชื่อเสียงของตราสินค้า และสินค้าที่มีหือแปลกใหม่ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ว่าเครื่องหมายฮาลาลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับเครื่องหมายฮาลาลมาเป็นอันดับ 2 จากการตอบแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เคยซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมีความพอใจในเครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์อาหารโดยมีค่าเฉลี่ยคือ 7.31 ซึ่งแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพอใจในเครื่องหมายฮาลาลค่อนข้างสูง และสิ่งที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความพอใจและความเชื่อมั่นในเครื่องหมายฮาลาลนี้ คือ องค์กรที่ออกเครื่องหมายและผู้ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่งที่ไม่เคยซื้อหรือไม่แน่ใจว่าเคยใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลนั้นมีเพียง 13 คน และมี 7 คนเท่านั้นที่ไม่สนใจเครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์อาหาร จากผลการศึกษาข้างต้น จึงสรุปได้ว่าชาวมุสลิมส่วนใหญ่รู้จักและใช้เครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์อาหารนี้เป็นตัวช่วยในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารชนิดใดก็ตาม

ทัศนคติและความคิดเห็นของชาวมุสลิมที่มีต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมีความถูกต้องตามหลักศาสนาแล้วมีค่าเฉลี่ยคือ 7.62 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในเครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์อาหารว่ามีความถูกต้องตามที่ศาสนาได้กำหนดไว้และเพื่อง่ายต่อการพิจารณาเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารของชาวมุสลิม โดยเลือกผลิตภัณฑ์ที่ได้รับเครื่องหมายฮาลาลแล้ว และนอกจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าเครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์อาหารมีความน่าเชื่อถือแล้วนั้น ยังเห็นว่าผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมีความหลากหลาย ราคาของผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมีความเหมาะสม การกระจายของผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมีความเหมาะสม และการเผยแพร่ของผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมีความเหมาะสมแล้วตามลำดับ และจะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องการให้มีการเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาลและผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลให้มากขึ้น โดยสื่อที่ควรเผยแพร่ข่าวสารด้านนี้ให้เพิ่มขึ้น คือ สื่อทางโทรทัศน์ รองลงมา คือ สิ่งตีพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ และยังให้ความเห็นว่าหากมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาลและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่ได้รับเครื่องหมายฮาลาลเพิ่มมากขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลนั้นเพิ่มขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

ด้านผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมีหลายประเภท และอาจกล่าวได้ว่ามีในอาหารที่เรารับประทานกันเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัญหาที่พบมากในด้านผลิตภัณฑ์ คือ ความไม่แน่ใจของผู้ตอบแบบสอบถามหรือผู้บริโภค ใ้ภักว่าผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลอยู่บนผลิตภัณฑ์นั้นได้ผ่านกระบวนการผลิตที่ถูกต้อง สะอาด และไม่มีการปนเปื้อนกับสิ่งต้องห้ามต่าง ๆ ตามที่ศาสนาอิสลามกำหนด ดังนั้นผู้ผลิตจึงควรหันมาพิจารณาในรายละเอียด เช่น การประชาสัมพันธ์ในด้านกระบวนการผลิต วัตถุดิบ สถานที่ในการผลิต การบรรจุภัณฑ์ และการขนส่งผลิตภัณฑ์ ให้ผู้บริโภคทราบว่าผู้ผลิตมีความรู้และมีความใส่ใจในทุกรายละเอียดของกระบวนการผลิต โดยจะเห็นได้จากที่ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้กับผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลนั้นอยู่ที่ 7.31 แม้จะเป็นระดับคะแนนที่ค่อนข้างสูงแต่ก็ยังคงแสดงให้เห็นว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนที่ยังคงไม่แน่ใจหรือไม่ค่อยพอใจในผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลนั้น และในด้านเครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์ควรมีความชัดเจน โดยมีขนาดและข้อความที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถพิจารณาเลือกซื้อได้ง่ายขึ้น

ด้านราคา

จากการศึกษาพบว่าผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลนั้นไม่ค่อยพบปัญหาทางด้านราคามากนัก เพราะจากผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความถูกต้องตามหลักศาสนามากกว่า นอกจากนี้ยังเห็นว่าราคาของผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลในปัจจุบันนี้มีความเหมาะสมพอสมควรแล้ว และในปัจจุบันก็มีผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลให้เลือกหลากหลายชนิดและทุกชนิดก็ไม่ได้ทำเพื่อจำหน่ายให้กับชาวมุสลิมแต่เพียงกลุ่มเดียวแต่ยัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถจัดจำหน่ายให้กับบุคคลโดยทั่วไป จึงไม่ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายฮาลาลนั้นมีราคาสูงไปจากสินค้าชนิดเดียวกันที่มีอยู่ในตลาด แต่การที่มีเครื่องหมายฮาลาลอยู่บนผลิตภัณฑ์นั้นจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผู้บริโภคที่เป็นชาวมุสลิมสามารถตัดสินใจทำการเลือกซื้อได้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

จากการศึกษาไม่พบว่าปัญหาในด้านนี้มากนัก โดยจะเห็นได้จากแหล่งต่าง ๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารมีการกระจายอยู่ใน นอกจากนี้บุคคลโดยทั่วไปยังสามารถรับประทานผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลได้ด้วย แต่หากผู้ประกอบการที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของวัตถุค้ำจุนจากเนื้อสัตว์ หรือมีส่วนผสมที่ชาวมุสลิมไม่แน่ใจก็ควรขอรับเครื่องหมายฮาลาลเพื่อประกอบบนผลิตภัณฑ์ เพราะจากผลการศึกษาพบว่าเครื่องหมายฮาลาลเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ชาวมุสลิมตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นกับชาวมุสลิมทั้งยังเป็นการขยายโอกาสของผู้ประกอบการอย่างหนึ่งด้วย เพราะผู้บริโภคชาวมุสลิมโดยส่วนใหญ่จะเลือกรับประทานแต่อาหารที่ถูกต้องตามหลักศาสนา

ด้านการส่งเสริมการตลาด

จากการศึกษาพบปัญหาด้านการส่งเสริมการตลาด คือ เครื่องหมายฮาลาลไม่ได้รับการเผยแพร่เท่าที่ควรทั้งจากผู้ประกอบการที่ได้รับเครื่องหมายฮาลาลแล้วไม่ได้นำข้อได้เปรียบส่วนนั้นมาทำการประชาสัมพันธ์กับผู้บริโภคที่เป็นชาวมุสลิม เพราะปัจจุบันการทำโฆษณาประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายที่ถูกต้องและเพียงพอจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมาสนใจในตัวผลิตภัณฑ์มากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ผู้บริโภคที่ยึดมั่นในตัวผลิตภัณฑ์เดิม หรือไม่แน่ใจในส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์หนึ่ง ๆ เมื่อได้รับทราบข้อมูลที่ต้องการของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นชาวมุสลิมแล้ว จะช่วยให้ผู้บริโภคได้รับทราบข้อมูลและเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถจะนำมาบริโภคได้ และจากการรวบรวมแบบสอบถามพบว่าสื่อที่ผู้บริโภคต้องการให้ประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นก็คือ โทรทัศน์ รองลงมาคือ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ แต่หากจะให้ผู้ผลิตทำการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องหมายฮาลาลแต่เพียงฝ่ายเดียวอาจจะทำให้เกิดไม่ถูกต้อง หรือให้ข้อมูลในทางที่ผิด เพื่อป้องกันการผิดพลาดดังกล่าวทางสำนักจุฬาราชมนตรีควรแจ้งรายละเอียดความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เช่น การให้เครื่องหมายหรือยกเลิกการให้เครื่องหมายฮาลาลกับผู้ผลิตรายใด การออกตรวจโรงงานการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร การขยายการตรวจสอบไปยังสถานที่อยู่ต่างจังหวัดเพื่อให้การควบคุมและตรวจสอบเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและมีความถูกต้องมากขึ้น นอกจากนี้ยังควรให้ผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เพื่อรักษาความเชื่อที่ดีที่มีต่อเครื่องหมายฮาลาลของผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2535. **ทะเบียนมัลติมีเดียในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2540. **รายงานการศาสนาประจำปี พ.ศ. 2540**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. **ข้อมูลพื้นฐานด้านการศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

ชาญชัย ดวงจิตต์. 2541. “อาหารฮาลาลคืออะไร”. **การท่องเที่ยว**. (ตุลาคม-ธันวาคม 2541): น. 53-55.

นิรนาม. 2542. “อาหารฮาลาลอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ส่งออกอาหารไทย”. **ผู้ส่งออก** (15 มกราคม 2542): น.64-65.

บรรจง บินกาซัน. 2542. **อิสลามสำหรับผู้เริ่มสนใจอิสลาม**. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.

ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ. 2539. **มุสลิมในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โครงการหอสมุดกลางอิสลาม สายสกุลสุลต่านสุลัยมาน.

วนิดา จำเริญ. 2541. **ศาสนาเปรียบเทียบ**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์เจนเดอร์เพรส

วินัย คะห์ลัน. 2541. “การผลิตอาหารฮาลาล”. **วารสารสถาบันอาหาร**. (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2541): น. 20-30.

วินัย สมะออน. 2541. “มั่นใจอาหารฮาลาลไทยถูกต้องตามหลักศาสนา”. **ข่าวพาณิชย์**. (5-11 พฤษภาคม 2541): น. 1

สนิท วรปัญญา. 2540. “อาหารฮาลาลอาหารเพื่อสุขภาพ มิติใหม่การส่งออกอาหารไทย”. **ข่าวพาณิชย์ฉบับพิเศษ** (20 สิงหาคม 2540): น. 23 – 27.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมร ภูมิณรงค์. 2539. ศาสนาอิสลามสอนอะไร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์พัฒนาหนังสือ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

สมาคมมุสลิมผู้ครองผู้บริโศก. 2540. รวบรวมบทความงานผู้ครองผู้บริโศกมุสลิม. กรุงเทพมหานคร:
สมาคมมุสลิมผู้ครองผู้บริโศก.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. 2535. วัฒนธรรมอิสลาม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ทางนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามเลขที่.....

เขต.....

วันที่...../...../.....

แบบสอบถามปัญหาพิเศษ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลของชาวมุสลิม

คำแนะนำ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบที่ท่านต้องการและเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ท่านนับถือศาสนาอิสลามใช่หรือไม่

() ใช่

() ไม่ใช่

2. เพศ

() ชาย

() หญิง

3. อายุ

() ต่ำกว่า 20 ปี

() ตั้งแต่ 20 - 29 ปี

() ตั้งแต่ 30 - 39 ปี

() ตั้งแต่ 40 - 49 ปี

() ตั้งแต่ 50 - 59 ปี

() ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

() อนุปริญญา / ปวศ.

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. อาชีพ

☐ นักเรียน / นักศึกษา	☐ รับราชการ
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานบริษัทเอกชน
☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว	☐ รับจ้าง
☐ แม่บ้าน	☐ ยังไม่ประกอบอาชีพ

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ น้อยกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000 - 10,000 บาท
☐ 10,001 - 15,000 บาท	☐ 15,001 - 20,000 บาท
☐ 20,001 - 25,000 บาท	☐ ตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไป

7. รายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยวันละ

☐ น้อยกว่า 75 บาท	☐ ตั้งแต่ 75 - 149 บาท
☐ ตั้งแต่ 150 - 224 บาท	☐ ตั้งแต่ 225 - 300 บาท
☐ ตั้งแต่ 300 บาทขึ้นไป	

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้ออาหารของชาวมุสลิม

1. ท่านทำหน้าที่ในการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับการครอบครัวเองหรือไม่

- ใช่
- ไม่ใช่ ปกติผู้ทำหน้าที่ซื้อ คือ

2. ส่วนใหญ่ท่านซื้อผลิตภัณฑ์อาหารจากที่ใด (เลือกคำตอบที่ท่านต้องการที่สุดมาเพียง 1 ข้อ)

- ซูเปอร์มาร์เก็ตในห้างสรรพสินค้า
- ร้านค้าปลีกทั่วไป หรือ ร้านค้าสะดวกซื้อ
- ตลาดสด
- สหกรณ์ของมัสยิด

3. จากข้อ 2 สาเหตุสำคัญที่สุดที่ท่านซื้อจากแหล่งนี้ คือข้อใด (เลือกคำตอบที่ท่านต้องการที่สุดมาเพียง 1 ข้อ)

☐ ราคาถูกกว่าที่อื่น	☐ มีสินค้าให้เลือกมาก
☐ สินค้าใหม่เชื่อถือได้	☐ ร้านค้าให้บริการดี
☐ สะดวกในการซื้อหา (ใกล้บ้านหรือแวะซื้อสะดวก)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้ท่านตัดสินใจซื้อ ผลิตภัณฑ์อาหาร ได้แก่

(โดยให้เรียงลำดับความสำคัญ จากมากที่สุดจนถึงน้อยโดยใส่หมายเลข 1-12 ตามลำดับ)

☐ ถูกต้องตามหลักศาสนา	☐ ความสะดวกในการซื้อหา
☐ เครื่องหมายฮาลาล	☐ ชื่อเสียงของตราสินค้า
☐ คุณค่าทางอาหาร	☐ การโฆษณา
☐ ราคา	☐ การจัดการส่งเสริมการขาย เช่น ลด แลก แจก แถม
☐ คุณภาพของสินค้า	☐ คำแนะนำของผู้ที่เคยบริโภค
☐ รูปแบบของบรรจุภัณฑ์	☐ ผลิตภัณฑ์อาหารที่มียี่ห้อแปลกใหม่

5. ท่านเคยซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

- เคยซื้อ หรือ เคยใช้ ให้ไปตอบคำถามข้อ 5.1 และ ข้อ 5.2
- ไม่เคย หรือ ไม่แน่ใจ ให้ไปตอบคำถามข้อ 5.3

5.1 ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ท่านเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล เพราะ

- มั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัยในการบริโภค
- ฉลากแสดงข้อมูล โดยระบุ สารสำคัญที่ท่านต้องการเพียงพอ
- ถูกต้องตามหลักศาสนา
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5.2 จากประสบการณ์ในการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล ท่านได้รับความพอใจเพียงใด โดยให้คะแนนตั้งแต่ 0-10 โดยหมายเลข 10 เป็นคะแนนสูงสุด

ตอบ.....คะแนน

5.3 ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ท่านเลือกซื้อ โดยไม่คำนึงว่าเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล เพราะ (เลือกคำตอบที่ท่านต้องการที่สุดมาเพียง 1 ข้อ)

- ไม่รู้จักเครื่องหมายฮาลาล
- ไม่สนใจเครื่องหมายฮาลาลบนฉลากผลิตภัณฑ์
- พอใจผลิตภัณฑ์ที่ซื้อได้รับการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานอื่น
- เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นตราสินค้าที่มีชื่อเสียง

6. สิ่งที่ทำให้ท่านเกิดความเชื่อมั่นในเครื่องหมายฮาลาล คืออะไร

- () องค์กรที่ออกเครื่องหมายฮาลาล
- () การยอมรับของคนในสังคมชาวมุสลิมส่วนใหญ่
- () ความเชื่อมั่นในการพิจารณาด้วยตัวของท่านเอง
- () การประชาสัมพันธ์มาตรฐานของเครื่องหมายฮาลาล
- () การโฆษณา
- () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 ทศนคติและความคิดเห็นของชาวมุสลิมที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อขายอาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล

1. ท่านมีทัศนคติเกี่ยวกับความถูกต้องตามหลักศาสนาของผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล มากน้อยเพียงใด โดยให้คะแนนตั้งแต่ 0-10 โดยหมายเลข 10 เป็นคะแนนสูงสุด

ตอบ.....คะแนน

2. ท่านเห็นว่าการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับ เครื่องหมายฮาลาล ในขณะนี้

- () เพียงพอ
- () ยังไม่เพียงพอ ควรเผยแพร่ให้มากขึ้น โดยผ่านสื่อใดมากที่สุด
 - () วิทยุ () โทรทัศน์
 - () หนังสือพิมพ์ นิตยสาร () สิ่งตีพิมพ์ แผ่นพับ โปสเตอร์
 - () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ถ้าท่านทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเพิ่มขึ้น

ท่านจะเปลี่ยนแปลงการซื้อโดยการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่แสดงเครื่องหมายฮาลาล

- () เพิ่มขึ้น () ไม่เปลี่ยนแปลง () ไม่แน่ใจ

4. ท่านมีทัศนคติต่ออาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลอย่างไร โดยให้เรียงลำดับความสำคัญ จากมาก ที่สุดจนถึงน้อยโดยใส่หมายเลข 1 - 6 ตามลำดับ

- () เครื่องหมายฮาลาลบนผลิตภัณฑ์อาหารมีความน่าเชื่อถือ
- () ท่านพอใจกับความหลากหลายของผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาล
- () ราคาของผลิตภัณฑ์อาหารเหมาะสมแล้ว
- () มีการกระจายของผลิตภัณฑ์เหมาะสมแล้วในปัจจุบัน
- () มีการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลเหมาะสมแล้วในปัจจุบัน
- () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	USED	1.0321	405	.1765	8.769E-03
	WEIGHT	3.1358	405	2.2203	.1103

Paired Samples Correlations

Pair 1		N	Correlation	Sig.
	USED & WEIGHT	405	-.017	.726

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Paired Samples Test

		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower				Upper
Pair 1	USED - WEIGHT	-2.1037	2.2303	.1108	-2.3216	-1.8858	-18.982	404	.000

ผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
GRADUATI * USED	405	100.0%	0	.0%	405	100.0%

GRADUATI * USED Crosstabulation

			USED		Total
			used	no used	
GRADUATI	primary	Count	47	2	49
		% within USED	12.0%	15.4%	12.1%
	prehighschool	Count	36	2	38
		% within USED	9.2%	15.4%	9.4%
	highschool	Count	131	4	135
		% within USED	33.4%	30.8%	33.3%
	2years	Count	66	3	69
		% within USED	16.8%	23.1%	17.0%
	4year	Count	103	2	105
		% within USED	26.3%	15.4%	25.9%
	more4years	Count	9		9
		% within USED	2.3%		2.2%
Total		Count	392	13	405
		% within USED	100.0%	100.0%	100.0%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.824 ^a	5	.873
Likelihood Ratio	2.090	5	.837
Linear-by-Linear Association	.870	1	.351
N of Valid Cases	405		

a. 6 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .29.

ผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
AGE * USED	405	100.0%	0	.0%	405	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.755 ^a	5	.882
Likelihood Ratio	2.288	5	.808
Linear-by-Linear Association	.962	1	.327
N of Valid Cases	405		

a. 6 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .45.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

AGE * USED Crosstabulation

		USED		Total
		used	no used	
AGE < 20	Count	82	4	86
	% within USED	20.9%	30.8%	21.2%
20-29	Count	96	3	99
	% within USED	24.5%	23.1%	24.4%
30-39	Count	106	4	110
	% within USED	27.0%	30.8%	27.2%
40-49	Count	66	1	67
	% within USED	16.8%	7.7%	16.5%
50-59	Count	28	1	29
	% within USED	7.1%	7.7%	7.2%
>60	Count	14		14
	% within USED	3.6%		3.5%
Total	Count	392	13	405
	% within USED	100.0%	100.0%	100.0%

ผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 4

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
SALARY * USED	405	100.0%	0	.0%	405	100.0%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SALARY * USED Crosstabulation

			USED		Total
			used	no used	
SALARY <5000	Count	140	6	146	
	% within USED	35.7%	46.2%	36.0%	
5000-10000	Count	122	2	124	
	% within USED	31.1%	15.4%	30.6%	
10001-15000	Count	86	2	88	
	% within USED	21.9%	15.4%	21.7%	
15001-20000	Count	20	1	21	
	% within USED	5.1%	7.7%	5.2%	
20001-25000	Count	14	1	15	
	% within USED	3.6%	7.7%	3.7%	
>=25001	Count	10	1	11	
	% within USED	2.6%	7.7%	2.7%	
Total	Count	392	13	405	
	% within USED	100.0%	100.0%	100.0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3.611 ^a	5	.607
Likelihood Ratio	3.281	5	.657
Linear-by-Linear Association	.368	1	.544
N of Valid Cases	405		

a. 6 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .35.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้